

בס"ד הַדָּף מוֹקֵדֶשׁ לְרִפּוּאֵת הָאֲחִים: חיים מיכאל שלמה בן מיכל, ורפאל יצחק איזיק בן מיכל.

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:41

"אֵל נָא רְפָא נָא (לָהֶם)..."

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: תְּרוּמָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:51

©

עֲרַב שַׁבַּת ל' שֶׁבַע תַּשְׁע"ד (31.1.14)

(הוֹמָנִים לְפִי הָעִיר חִיפָה)

(moshe45@bezeqint.net ל שֶׁלַח הוֹדְעָה ל)

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאִי"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּבֵּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה... וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם"

עַל הַכְּתוּב כָּאֵן פֶּרֶשׁ רַש"י זצ"ל בְּלִשׁוֹן קוֹדֶשׁ: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" – לִי לְשָׁמַיִם. וְצָרִיכִים אָנּוּ לְהַבִּין מָהִי כּוֹנֵת רַש"י, בְּאוֹמְרוֹ "לִי לְשָׁמַיִם"?

נִקְדָּים לְהַבִּיא אֶת דְּבָרֵי הַ"אֲבֵנֵי אֶזְל", הָאוֹמֵר, שְׁכַאֲשֶׁר אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל מִקְדָּשׁ אֶת מַעֲשָׂיו **תְּגַשְׁמִיִּים** הַיּוֹם–יּוֹמִיִּים שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּבֵיתוֹ, הִנֵּה עַל–יָדֵי זֶה הוּא גוֹרֵם לְהִשְׁרָאֵת הַשְּׁכִינָה בְּמַעֲוֹנוֹ. וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׁכַאֲשֶׁר הָאָדָם מִקְדָּשׁ אֶת עֲצָמוֹ וְכָל מַעֲשָׂיו הֵם לְשֵׁם שָׁמַיִם, עַל–יָדֵי זֶה מֵתְגַבֶּרֶת הַקְּדוּשָׁה וְהִשְׁרָאֵת הַשְּׁכִינָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. שְׁכֵן, קְדוּשַׁת הַמִּקְדָּשׁ תְּלוּיָהּ בְּקְדוּשָׁה הַשְּׁרוּיָה בְּבֵתֵי יִשְׂרָאֵל. וְזֶה שְׁכָתוֹב: "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם", אֵל תִּקְרָא "וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם" אֵלָּא "וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם". שָׂרַק כֶּף, עַל–יָדֵי שֶׁהָאָדָם מִקְדָּשׁ אֶת מַעֲשָׂיו, הַשְּׁכִינָה שׁוֹכְנַת בְּמַעֲוֹנוֹ. וְרַק אִזּוֹ יִכּוֹל לְהִתְקַיֵּם "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" – שֶׁהַשְּׁכִינָה שְׁרוּיָה בְּתוֹכוֹ (=בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ).

בְּדַרְךָ זֶה פֶּרֶשׁ בְּעַל הַ"שִּׁפְתַּת אֲמַת" זצ"ל אֶת הַפְּסוּק בְּתִהִילִים (קִלְבִּי, ג'–ד'): "אִם אָבִא בְּאֵהֶל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עַרְשִׁי יִצְוְעִי אִם אֲתֵן שְׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעַפִּי תְנוּמָה עַד אֲמַצָּא מְקוֹם לָהּ מִשְׁפָּנוֹת לְאֲבִיר יַעֲקֹב". שְׁכֵן, דוֹד הַמֶּלֶךְ בְּקִשׁ לְמַצּוֹא מְקוֹם לָהּ בְּתוֹךְ כָּל הַפְּעוּלוֹת הַנְּזַכְרוֹת – בְּ"אָבִא בְּאֵהֶל בֵּיתִי", בְּ"אֶעֱלֶה עַל עַרְשִׁי יִצְוְעִי", וּבְ"אֲתֵן שְׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעַפִּי תְנוּמָה" – שְׁבִכָּל הַמַּעֲשִׂים הַלְלוֹ שְׁבַמַּעֲוֹנוֹ שִׁיְהִיו טְהוּרִים וְלִשְׁם שָׁמַיִם, כְּדִי שִׁיְהִי מְקוֹם לְהִשְׁרָאֵת הַשְּׁכִינָה, וּמִמִּילָא יִהְיֶה זֶה בְּבַחֲבִינַת הַקָּמַת מִקְדָּשׁ לָהּ.

וּכְפִי שְׁכָבֵר לְמַדְנֹו, וְכִךְ נִפְסָק לְהַלְכָה בְּשִׁלְחַן עָרוֹךְ (אוֹרַח חַיִּים, סִימָן רִל"א): בְּכָל מָה שִׁיְהִנֶּה הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה – לֹא יִכּוֹן לְהִנְאֻתוֹ, אֵלָּא לְעַבּוּדַת הַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ, כְּדַכְתִּיב (מִשְׁלֵי ג', ו'): "בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ". וְאֲמָרוּ חֲכָמִים: "כָּל מַעֲשִׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם" (אָבוֹת ב', יב') – שְׁאֲפִילוֹ דְּבָרִים שֶׁל רְשׁוֹת, כְּגוֹן: הָאֲכִילָה, הַשְׁתִּיָּה, הַהֲלִיכָה, הַיְשִׁיבָה, הַקִּימָה וְהַשִּׁיחָה, וְכָל צְרִכֵי גּוֹפֶךָ יִהְיוּ כָּלֶם לְעַבּוּדַת בּוֹרְאֶךָ. וְאֲפִילוֹ הִיָּה צְמָא וְרַעֵב – יִתְפַּנֵּן שִׁיאֲכַל וְיִשְׁתֶּה כְּפִי חֵיווֹתוֹ, כְּדִי לְעַבּוֹד אֶת בּוֹרְאוֹ.

וְזֶה מָה שֶׁפֶּרֶשׁ רַש"י זצ"ל, בְּלִשׁוֹן קוֹדֶשׁ: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" – לִי לְשָׁמַיִם. כְּלוֹמֵר, כְּאֲשֶׁר כָּל מַעֲשָׂיו שֶׁל הָאָדָם הֵם "לִי לְשָׁמַיִם" – לְשֵׁם שָׁמַיִם – זוֹכֶה הָאָדָם לְ"וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם" (רִאשִׁי/סוֹפִי תִיבוֹת "לְשָׁמַיִם") – זוֹכֶה הוּא לְהִשְׁרָאֵת הַשְּׁכִינָה בְּמַעֲוֹנוֹ, וּמִמִּילָא גַם לְהִשְׁרָאֵת הַשְּׁכִינָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

"וַעֲשִׂיתָ מְנַרְתָּ זֶהָ טְהוּר... וַעֲשִׂיתָ אֶת נִרְתִּיָּה שְׁבַעָה וְהֶעֱלָה אֶת נִרְתִּיָּה וְהָאִיר עַל עֶבֶר פְּנִיָּה"

עַל הַכְּתוּב בְּפֶרֶשְׁתָּנוּ, "וַעֲשִׂיתָ אֶת נִרְתִּיָּה (שֶׁל הַמְּנוֹרָה) שְׁבַעָה, וְהֶעֱלָה אֶת נִרְתִּיָּה, וְהָאִיר (ו) עַל עֶבֶר פְּנִיָּה", מִפֶּרֶשׁ רַש"י זצ"ל: "וְהָאִיר (ו) עַל עֶבֶר פְּנִיָּה" – עֲשֵׂה (אֶת) פִּי שֵׁשֶׁת הַנְּרוֹת שְׁבָרָאשִׁי הַקָּנִים... מְסוּבִים (=מוֹפְנִים) כְּלָפִי (הַנֵּר) הָאֲמַצְעִי, כְּדִי שִׁיְהִיו הַנְּרוֹת... מְאִירִים אֵל עֶבֶר פְּנִיָּה... אֵל צֶד פְּנֵי הַקְּנָה הָאֲמַצְעִי, שֶׁהוּא גּוֹף הַמְּנוֹרָה".

מְבוֹאֵר מִדְּבָרֵי רַש"י הַקְּדוּשׁ, שֶׁשֶּׁשֶׁה קָנֵי הַמְּנוֹרָה (שֶׁלֶשֶׁת הַקָּנִים מִצֶּד יְמִין, וְשֶׁלֶשֶׁת הַקָּנִים מִצֶּד שְׂמָאל) צָרִיכִים לְהָאִיר אֵל מוֹל הַקְּנָה הַמְּרָכְזִי/הָאֲמַצְעִי, שֶׁהוּא גּוֹף הַמְּנוֹרָה. (כְּפִי שֶׁגַם כְּתוּב בְּפֶרֶשֶׁת "בְּהֶעֱלַתְךָ אֶת הַנְּרוֹת, אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת...". דְּהִינּוּ, שֵׁשֶׁת הַנְּרוֹת צָרִיכִים לְהָאִיר "אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה", שֶׁהוּא הַקְּנָה הַמְּרָכְזִי, שְׁנִמְצָא בִּינֵיהֶם – וּבִיחַד "יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת").

וְצָרִיכִים אָנּוּ לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה – מִדּוּעַ מִצְוָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁכָּל שֵׁשֶׁת הַנְּרוֹת יִהְיוּ מְסוּבִים (=מוֹפְנִים) לְמְרָכְזוֹ, כְּדִי לְהָאִיר אֶת הַנֵּר הָאֲמַצְעִי?

הַסֵּפֶר הַקְּדוּשׁ "שֵׁם מְשֻׁמְאֵל" (פֶּר' בְּהַעֲלוֹתְךָ קֶפֶח) מְבַאֵר עֲנִיָּן זֶה, בְּשֵׁם אָבִיו הַגַּה"ק בְּעַל "אֲבֵנֵי נְזוֹר", וְכִךְ הוּא כּוֹתֵב: כִּידוּעַ, שְׁלִשֶׁת יְמֵי הַשְּׁבוּעַ ד' ה' ו' יוֹנְקִים וּמְקַבְּלִים שְׁפַע קְדוּשָׁה מִהַשַּׁבָּת הַמְּמַשְׁמֶשֶׁת וּבָאָה. וְכִךְ גַּם

שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים **א' ב' ג'**, שְׁאַחֲרֵי אוֹתָהּ הַשַּׁבָּת, יוֹנְקִים וּמְקַבְּלִים אֶת שְׁפַע קְדוּשַׁתָּם מִמֶּנָּה. (ד' ה' ו' **ש' א' ב' ג'**)
מְקוּר הַדָּבָר הוּא מְדַבְּרֵי הַכְּתוּב בַּגְּמָרָא (פסחים קו'), שְׁאַפְשֵׁר לַעֲשׂוֹת הַבְּדֵלָה אַחַר שַׁבָּת, עַד יוֹם שְׁלִישִׁי, וְעַד
בְּכָלֵל. וּמְפֹרֵשׁ בַּגְּמָרָא, שֶׁהַטַּעַם לְכַךְ הוּא כִּי יָמִים **א' ב' ג'** נִקְרָאִים יָמִים שְׁלֹא אַחַר הַשַּׁבָּת, וְהֵם שְׂיָכִים לַשַּׁבָּת
שְׁעָבְרָה. וְאֵילּוּ הַיָּמִים ד' ה' ו' נִקְרָאִים יָמִים שֶׁל אוֹתָהּ הַשַּׁבָּת, הַמְּשֻׁמָּשֵׁת וּבִבְרָאָה.
וְזֶהוּ שֶׁתִּקַּן הָאֲרִיזוֹ"ל בְּפִיּוֹט לְשַׁבָּת: "יְמִינָא וּשְׂמַאלָא וּבִינְיָהוּ כְּלָה" (=יְמִין וּשְׂמַאל וּבִינְיָהֶם כְּלָה). דְּהֵינּוּ, שַׁבָּת קְדֵשׁ
הִיא בְּבַחֲיִנַת כְּלָה, שְׁעוּמְדַת בְּמַרְכְּזוֹ שֶׁל שַׁבְעַת יְמֵי הַשַּׁבּוּעַ, וּשְׂאָר שֵׁשֶׁת יָמוֹת הַחֹול סוֹבְבִים אוֹתָהּ מִיְמִין וּמִשְׂמַאל:
שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים ד' ה' ו' עוֹמְדִים מִיְמִין שֶׁל הַשַּׁבָּת, כְּדִי לְקַבֵּל וּלְיַנּוֹק מִמֶּנָּה שְׁפַע רַב טוֹב. וְאֵילּוּ שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים **א'**
ב' ג' עוֹמְדִים מִשְׂמַאלָה – אִף הֵם כְּדִי לְקַבֵּל וּלְיַנּוֹק מִמֶּנָּה אֶת הַשְּׁפַע שְׁלָה. הָרִי לָנוּ, שְׂיָמוֹת הַחֹול עִם שַׁבָּת קְדֵשׁ
הֵם בְּבַחֲיִנַת: "יְמִינָא וּשְׂמַאלָא וּבִינְיָהוּ כְּלָה" (ד' ה' ו' **ש' א' ב' ג'**).

וּמַעֲתָה מְבוֹאָר מַה שְׁצוּהָ הַקַּב"ה, שְׁכַל שֵׁשֶׁת קִנְיֵי הַמְּנוּרָה, שְׁלֹשָׁה קִנְיֵים מְצַד יְמִין, וּשְׁלֹשָׁה קִנְיֵים מְצַד שְׂמַאל,
צְרִיכִים לְהָאִיר אֶל מוּל הַקְּנֵה הַמְּרַכְזִי/הָאֲמֻצְעִי, שֶׁהוּא גּוֹף הַמְּנוּרָה. שְׂכֵן, הַנֵּר הָאֲמֻצְעִי, שֶׁהוּא גּוֹף הַמְּנוּרָה רוֹמֵז
עַל **שַׁבָּת** קְדֵשׁ, שְׁעוּמְדַת בְּמַרְכְּזוֹ הַשַּׁבּוּעַ, וּשְׁלֹשֶׁת הַקְּנֵים שְׂיוּצָאִים מִגּוֹף הַמְּנוּרָה מְצַד יְמִין הֵם כְּנֶגֶד שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים
ד' ה' ו' (שְׁעוּמְדִים מִיְמִין הַשַּׁבָּת), וּשְׁלֹשֶׁת הַקְּנֵים שְׂיוּצָאִים מִגּוֹף הַמְּנוּרָה מְצַד שְׂמַאל הֵם כְּנֶגֶד שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים **א'**
ב' ג', שְׁעוּמְדִים מְצַד שְׂמַאל שֶׁל הַשַּׁבָּת (ד' ה' ו' **ש' א' ב' ג'**). נִמְצָאנוּ לְמַדִּים מְכַל זֶה, שְׁעִבּוּדַת הַדְּלָקַת הַמְּנוּרָה
בְּבֵית הַמְּקֻדָּשׁ הִיְתָה לְקִשָּׁר וּלְחֻבֵר אֶת שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹול עִם שַׁבָּת קְדֵשׁ, כְּדִי שְׂיוּכְלוּ יִשְׂרָאֵל לְיַנּוֹק וּלְקַבֵּל שְׁפַע רַב
טוֹב מִהַשַּׁבָּת, שֶׁהִיא מְקוּר הַבְּרָכָה. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַר"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֹתָם"

מְסוּפָר עַל שַׁד"ר (=שְׁלוּחָא דְרַבְנָן) אַחַד, שֶׁהִגִּיעַ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ בְּלָדוֹ לְצוּרְךָ גִּיּוֹס תְּרוּמוֹת לְטוֹבַת הַיִּשִּׁיבָה
שְׁבִרְאשָׁה כְּהֵן. בְּתַחֲלִילָה הִפְנוּ אוֹתוֹ לְתוֹרְמִים הַיְדוּעִים, אוּלָם הַסְּכּוּם שֶׁהַצְּלִיחַ לְגִיס הִיָּה רְחוּק מִמָּה שֶׁהִיָּה צְרִיךְ
לְיִשִּׁיבָה. לְפִיכֵךְ שָׂאֵל אֶת עַסְקָנֵי הַמְּקוּם, הָאֵם יֵשׁ עוֹד אֲנָשִׁים בְּעֵלֵי מְמוֹן שְׁנִיתָן לְהַתְרִימָם לְמַעַן הַיִּשִּׁיבָה. "כֵּן" –
עָנוּ לוֹ – "יֵשְׁנוּ יְהוּדֵי אַחַד, אָמִיד עַד מְאֹד. אִךְ כְּגֹדֵל עוֹשְׁרוֹ, כֵּךְ גֹּדֵל קְמֻצָנוֹתוֹ. בְּמַקְרָה הַטוֹב הוּא יִתֵּן לָךְ
פְּרוּטוֹת מוֹעֲטוֹת, וְגַם זֹאת, לְאַחַר שֶׁהוּא יוֹצִיא לָךְ אֶת הַנֶּשְׂמָה". בְּקֶשׁ הָרַב בְּכָל זֹאת לְהִגִּיעַ אֶל אוֹתוֹ עֲשִׂיר, אוּלֵי
יִתְמָזֵל מְזוּלָו וְיִצְלִיחַ לְדַבֵּר אֶל לְבוֹ.

כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ אֶל אוֹתוֹ עֲשִׂיר, רָאָה שְׂאִין שׁוּם הַגְּזֻמָּה בְּדַבְּרִים שְׁשֻׁמַּע עָלָיו. הֶעֱשִׂיר לֹא אָבָה לְשִׁמּוֹעַ מִהָרַב, וְהִיָּה
צְרִיךְ לְשַׁכְנְעוֹ וּלְדַבֵּר אֶל לְבוֹ, עַד שֶׁהָרַב מָמַשׁ הִתְחַנֵּן לְעֲשִׂיר שְׂיַפְרִישׁ מְעַט מִמְמוֹנוֹ הָרַב.
לְפַתֵּעַ אָמַר הֶעֱשִׂיר לְרַב: "יֵשׁ לִי חֵידָה, וְאִם הָרַב יִדַּע לַעֲנוֹת, אוֹת הִיא כִּי רָאוּי אֵתָה לְתְרוּמָה! אֲבָל אִם כְּבוֹדוֹ לֹא
יִדַּע לַעֲנוֹת, לֹא אֵתָן מְאוּמָה, כִּיּוֹן שְׂבַכְךָ אֵתָה מְגַלָּה שְׂאִינְךָ רָאוּי לְהִיּוֹת רֹאשׁ הַיִּשִּׁיבָה. שְׂהָרִי, אַחַד כְּמוֹךָ, רֹאשׁ
הַיִּשִּׁיבָה, לוֹמֵד יוֹמָם וְלַיְלָה, וְצְרִיךְ אֵתָה לְדַעַת בְּקִיאוֹת בְּתוֹרָה...". לֹא נוֹתְרָה לְרַב בְּרִירָה, וּלְפִיכֵךְ הַסְּכִים לְתַנְאֵי
שֶׁל הֶעֱשִׂיר.

הַיִּשִּׁיר הֶעֱשִׂיר מְבִטּוֹ לְכִיּוּן הָרַב, וּשְׂאֵל אוֹתוֹ, כְּשַׁבָּת צְחוּק שֶׁל נְצַחוֹן עַל שְׁפַתָּיו: "אִיזוֹ מְלָה בְּתוֹרָה יֵשׁ בָּהּ אֲרַבַּע
פְּעָמִים קִמְץ בְּזֶה אַחַר זֶה?". לְתִדְהַמְתוּ עֲנֵה לוֹ הָרַב מִיָּד: "בְּסִפְרֵי דְבָרִים (יד', יז') – הִרְחַמָּה".
נִדְהָם הֶעֱשִׂיר, וְלִמְגִינַת לְבוֹ נֶאֱלָץ לְתַת תְּרוּמָה לְרַב. אִךְ כְּהִרְגָלוֹ נָתַן לוֹ בְּקְמֻצָנוֹת רַבָּה כְּמָה פְּרוּטוֹת אַחְדוֹת. וְלֹא
רַק זֹאת, אֲלָא שְׂבַקֵּשׁ הוּא מִהָרַב לְשִׁמּוֹר עַל הַחֵידָה שְׂשֻׁאֵל לְעֻצְמוֹ, וְלֹא לְגִלּוֹתָהּ בְּרַבִּים. שְׂכֵן, רַק כֵּךְ הוּא מְצַלִּיחַ
לְהִיפְטוֹר מְכַל הַמַּתְדַּפְּקִים עַל דְּלַתוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה.

מִשְׂרָאָה הָרַב בְּמֵי הַמְּדוּבָר, פָּנָה אֶל הֶעֱשִׂיר הַקְּמֻצָן, וְאָמַר לוֹ: "הִיּוֹת וּכְבוֹדוֹ חַד לִי חֵידָה, אִף אֲנִי אֲחוּד לָךְ חֵידָה.
אָמַר לִי, מַהִי הַמְּלָה שְׂמוּפִיעָה בְּתוֹרָה, וּבָהּ אֲרַבַּע פְּעָמִים פֶּתַח בְּזֶה אַחַר זֶה? כְּמוֹכֵן שְׂאוּתוֹ עֲשִׂיר קְמֻצָן לֹא יִדַּע
לַעֲנוֹת עַל הַשְּׂאֵלָה. אֲזִי פָנָה אֵלָיו הָרַב וְאָמַר לוֹ: "דַּע לָךְ, כִּי דָבָר זֶה מוּפִיעַ בְּפִרְשַׁת "בְּחֻקְתִּי" בְּקִלְלוֹת (וַיִּקְרָא כו',
טו') – 'זֹאת הַקְּדַחַת'. וְאוּלָם, גַּם אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ, שְׂגַם אֵתָה תְּשִׁמּוֹר זֹאת לְעֻצְמְךָ...".

שַׁבָּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגְּלִילוֹן!

בס"ד הַדָּף מוֹקְדָשׁ לְרִפּוּאֵת הָאֲחִים: חיים מיכאל שלמה בן מיכל, ורפאל יצחק אייזיק בן מיכל.

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: תְּרוּמָה

"אֵל נָא רְפָא נָא (לָהֶם)..."

כְּנִיסַת הַשֶּׁבֶת: 16:41

©

עֵרַב שֶׁבֶת ל' שֶׁבֶט תִּשְׁע"ד (31.1.14)

יְצִיאַת הַשֶּׁבֶת: 17:51

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי"

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּבֵּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" (על פי "אֹרֶה שֶׁל תּוֹרָה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

עַל הַפְּתוּב כָּאֵן פֶּרֶשׁ רִש"י זצ"ל בְּלִשׁוֹן קוֹדְשׁוֹ: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" – לִי לְשָׁמַיִם. וְצָרִיכִים אָנּוּ לְהִבִּין אֵת כּוֹנֵת רִש"י "לִי לְשָׁמַיִם" – לְאִיזָה שֵׁם מִתְכוּן רִש"י?

יִתְכַן לְבָאֵר אֵת כּוֹנֵת רִש"י עַל-פִּי הַמְּבֹאֵר בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל בְּ"לְקוּטֵי תּוֹרָה" (ישעיהו לב, יז), כִּי בַעֲת נְתִיבַת הַצְּדָקָה לְעֵנִי, צָרִיךְ לִיחַד אֵת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם ה' יִתְבָּרַךְ (=יְהוָה) כִּךְ: צוּרַת הַמַּטְבַּע הַעֲגוּלָה (שְׁנוֹתָנִים לְעֵנִי) הִיא כְּנֶגֶד הָאוֹת י' שֶׁל שֵׁם ה' (=יְהוָה). ה' (=חֲמִשׁ) הָאֲצַבְעוֹת שֶׁל הַנּוֹתָן הֵן כְּנֶגֶד ה' רִאשׁוֹנָה שֶׁל שֵׁם הַקַּב"ה (=יְהוָה). הַזְּרוּעַ הַפְּשׁוּטָה שֶׁל הַנּוֹתָן הִיא כְּנֶגֶד הָאוֹת ו' (=יְהוָה), ו-ה' (=חֲמִשׁ) הָאֲצַבְעוֹת שֶׁל הַמְּקַבֵּל (=הַעֲנִי) הֵן כְּנֶגֶד ה-ה' הַשְּׁנִיָּה שֶׁל שֵׁם ה' (=יְהוָה). וְהָרִי קִבְּלָנוּ אֵת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם ה' (=יְהוָה), שְׁצָרִיךְ לִיחַד וּלְכוּן בְּהֵן בַּעֲת נְתִיבַת הַצְּדָקָה. וְזֶהוּ מָה שֶׁכְּתוּב: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ", וּפֶרֶשׁ כְּאִמּוֹר רִש"י: "לִי – לְשָׁמַיִם". כְּלוּמָר, בְּשַׁעַת נְתִיבַת הַצְּדָקָה צָרִיךְ לְכוּן לְשֵׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה – עַל אַרְבַּע הָאוֹתִיּוֹת (=יְהוָה).

וְעַל-כֵּךְ, אוֹמֵר הַחִיד"א, רוּמֵז הַפְּתוּב בְּמִשְׁלֵי (כב, ב'): "עֲשִׂיר וָרֶשׁ נִפְגְּשׁוּ עֲשֵׂה כָלֶם יְהוָה". כְּלוּמָר, הַקַּב"ה מְסוּבֵב כִּךְ שֶׁהָעֲשִׂיר וְהָרֶשׁ יִפְגְּשׁוּ, כְּדִי שֶׁהָעֲשִׂיר יִתֵּן צְדָקָה לְעֵנִי, וְכִךְ יִיחַד אֵת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם ה', וְזֶהוּ "עֲשֵׂה כָלֶם יְהוָה" – עַל-יְדֵי מִצְוֹת הַצְּדָקָה מִיחֻדִּים שְׁנִיִּים אֵת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ – יְהוָה.

כְּדִי לְבָאֵר עֲנִיָן זֶה בֵּיתֵר שְׂאֵת, נִקְדִּים הַקְּדָמָה נִפְלְאָה מֵהַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוּשׁ זִיע"א, עַל הַפְּתוּב בְּמִצְוֹת צְדָקָה (דְּבָרִים טו, ח'): "כִּי פִתַּח תִּפְתַּח אֵת יָדְךָ לֹ", וּפֶרֶשׁ הַבַּעַשׁ"ט, שְׂרָאוּי לְאָדָם לְהַקְפִּיד לְפִשׁוּט אֵת יָדוֹ וְלִתֵּת צְדָקָה עוֹד לְפָנָי שֶׁהָעֵנִי מִבְּקֵשׁ זֹאת מִמֶּנּוּ. שְׁכֵן, רַק אִזּוֹ יֵשׁ יַחֲוֹד שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם יְהוָה כְּסֻדְרָן בְּצִירוּף יִשְׂרָאֵל – הַחֵל מֵהַפְּרוּטָה, שֶׁהִיא כְּנֶגֶד הָאוֹת י' שֶׁל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וּפְלָה ב-ה' אֲצַבְעוֹתָיו שֶׁל הָעֵנִי, שֶׁהֵן כְּנֶגֶד הָאוֹת ה' הַשְּׁנִיָּה שֶׁל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ – וְאִזּוֹ הַצִּירוּף שֶׁל הַשֵּׁם יְהוָה הוּא כְּסֻדְרוֹ, וְהוּא שֵׁם שֶׁל חֲסֵד וְרַחֲמִים. אוּלָם אִם אֵין הָאָדָם נוֹתֵן צְדָקָה, אֲלֵא רַק לְאַחַר שֶׁהָעֵנִי פּוֹשֵׁט אֵת יָדוֹ וּמִבְּקֵשׁ מִמֶּנּוּ, אִזּוֹ הַצִּירוּף שֶׁל שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ כְּסֻדְרוֹ, אֲלֵא הַפּוּךְ חֵס וְחִלְיָה (הוֹהִי).

וּכְשֶׁהַצִּירוּף שֶׁל שֵׁם ה', בְּרוּךְ הוּא, אֵינוֹ יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא הַפּוּךְ – זֶהוּ צִירוּף שֶׁל מִידַת הַדִּין. נִמְצָא מִזֶּה שְׂאָדָם הַמְּחַכֶּה שֶׁהָעֵנִי יִפְשׁוּט אֵת יָדוֹ כְּדִי לְקַבֵּל צְדָקָה, מְעוֹרֵר עַל עֲצֻמוֹ חִלְיָה אֵת מִידַת הַדִּין וְלֹא אֵת מִידַת הַרַחֲמִים. וְלָכוֹן, יִקְפִּיד מְאֹד אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְתֵת צְדָקָה לְעֵנִים, לְפָנָי שֶׁהָעֵנִי פּוֹשֵׁט אֵת יָדוֹ לְבַקְשָׁה.

וּכְמוֹ שֶׁהִבִּיא בְּשֵׁמוֹ בְּסִפֵּר "מִבְּשֵׁר טוֹב" (פְּרִשְׁת רֵאֵה): "כִּי פִתַּח תִּפְתַּח אֵת יָדְךָ לֹ... שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם הַבַּעַשׁ"ט זֹלָה" הַפִּירוּשׁ הַפְּסוּק (תְּהִלִּים יז, טו): 'אֲנִי בְּצִדְקָה אֲחֻזָּה פְּנִיךָ' – דְּהֵינּוּ, כְּשֶׁהָאָדָם נוֹתֵן פְּרוּטָה לְעֵנִי, אִזּוֹ הוּא עוֹשֶׂה יַחֲוֹד, וְהַפְּרוּטָה הִיא י', וְחֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת הַנּוֹתָן הֵרִי ה', וּפְשִׁיטַת יָדוֹ שֶׁל הַנּוֹתָן הֵרִי ו', וּבְנוֹתָנוּ לְחֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת שֶׁל הָעֵנִי הֵרִי ה' אַחֲרוּנָה (הֵרִי קִבְּלָנוּ אֵת שְׁמוֹ בְּיוֹשֵׁר – יְהוָה)... וְעַל-יְדֵי כִךְ גּוֹרֵם לְהַמְשִׁכַת הַרַחֲמִים, כִּי כְּסֻדְרָן הוּא רַחֲמִים גְּמוּרִים. וְכֹל זֶה הוּא כְּשֶׁהַנּוֹתָן מִתְחִיל בְּנְתִיבַת הַצְּדָקָה טָרַם הַפְּשִׁטַת יָד הָעֵנִי... (אוּלָם) כְּשֶׁהָעֵנִי מִתְחִיל בְּפִשְׁטֵת יָדוֹ לְבַקֵּשׁ (צְדָקָה), אִזּוֹ אֵין הַשֵּׁם כְּסֻדְרָן.

וְזֶהוּ (שְׁרוּמֵז דוּד הַמֶּלֶךְ) 'אֲנִי בְּצִדְקָה' – כְּשֶׁמִּמֶּנִּי הִתְחַלַּת בְּהַצְּדָקָה (=בְּמִצְוֹת הַצְּדָקָה) – אִזּוֹ 'אֲחֻזָּה פְּנִיךָ' – ...אֲנִי גּוֹרֵם יַחֲוֹד ד' אֲתוֹנוֹן (=אוֹתִיּוֹת) כְּסֻדְרָן, וְהוּא 'פְּנִיךָ' (שְׁזֵהוּ) רַחֲמִים... וְזֶהוּ 'כִּי פִתַּח תִּפְתַּח אֵת יָדְךָ לֹ' – דְּהֵינּוּ, שְׂאֵתָה תִפְתַּח בְּיָדְךָ לֹ... לְיַד הָעֵנִי... וְאִזּוֹ יִהְיֶה הַשֵּׁם כְּסֻדְרוֹ...".

אִךְ לְפִי הָאִמּוֹר לְעֵיל, נִשְׂאֲלַת הַשְּׂאֲלָה: אָדָם שְׂאֲכֵן נוֹהֵג תְּמִיד לְהַקְדִּים לְפִשׁוּט אֵת יָדוֹ לְתֵת צְדָקָה לְעֵנִים, כְּדִי לִיחַד אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם ה' יִתְבָּרַךְ כְּסֻדְרָן, מָה עֲלָיו לַעֲשׂוֹת אִם הַקְּדִים הָעֵנִי וּפְשִׁט אֵת יָדוֹ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ צְדָקָה? הֵרִי אִם יִתֵּן לְעֵנִי צְדָקָה, יִגְרוֹם לְצִירוּף שֵׁם "יְהוָה" שְׂלֵא בְּיוֹשֵׁר, וְיַעֲוֹרֵר עַל עֲצֻמוֹ, חֵס וְחִלְיָה, אֵת מִידַת הַדִּין. וְאִם לֹא יִתֵּן צְדָקָה לְעֵנִי, הֵרִי הוּא מְבַטֵּל מִצְוֹת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים טו, י): "נִתּוֹן תִּתֵּן

לו ולא ירע לבבך בתתך לו". ופרש שם רש"י זצ"ל: "נתון תתן לו - אפילו מאה פעמים".
ונראה לבאר ענין זה על-פי דברי רש"י על-פי הכתוב (בראשית יח, טז): "ויקמו משם האנשים וישקפו על פני
סדם". ופרש שם רש"י: "כל השקפה שבמקרא (היא) **לרעה**, חוץ מ'השקפה ממעון קדש' (דברים כו, טז), **שגדול**
כח מתנות עניים, שהופך מידת הרוגז לרחמים".

נמצא, לפי דברי רש"י, שאפילו אם הקדים העני לפשוט את ידו לבקש צדקה, צריך האדם לקיים את מצות
הצדקה ולתת לו. וזאת, למרות שאז מתקבל יחוד שם ה' יתברך שלו כסדרו. אולם, כיון שגדול כח מתנות
לעניים, שהופך את מידת הרוגז למידת הרחמים, צריך לתת לעני, ועל-ידי מצות הצדקה יתהפך הצרוף של דין
לרחמים. ועל-כך רמז הכתוב בתורה: "נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכה ה'
אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך". הנה, מדקדק הכתוב לומר "נתון תתן לו", דהיינו שתי נתינות - אחת
"נתון" שאתה מקדים לתת צדקה לעני לפני שהוא מבקש. ושניה, "תתן", אפילו שהקדים העני לפשוט את ידו
גם כן "תתן לו".

וממשיך הכתוב "ולא ירע לבבך בתתך לו" - כלומר, שלא ירע לבבך לתת צדקה כשהקדים העני לפשוט את
ידו, בחושבך שעל-ידי זה יתהוו צירוף שם הוי"ה שלא כסדרו, שהוא מידת הדין. "כי בגלל הדבר הזה יברכה ה'
אלהיך בכל מעשך" - סגולת הצדקה היא להפוך את מידת הדין לרחמים "בכל מעשך ובכל משלח ידך". בכל
האופנים שתשלח ידך לתת צדקה לעני, בין אם תקדים לשלוח את ידך לתת צדקה לעני. שאז, בודאי יברכה
ה', מכיון שהצרוף של שם הוי"ה (=ה.ו.ה) כסדרו, ובין אם תשלח ידך לתת צדקה, רק לאחר שהעני הקדים
לפשוט את ידו לבקש צדקה, שאז כמו שאמרנו, הצירוף של שם הוי"ה הוא לא כסדרו, והוא שם מידת הדין.
והנה, למרות כל זאת, "יברכה ה'", כי גדול כח המתנות לעניים כיון שהופך הוא את מידת הרוגז לרחמים.
"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כה ח)

על הכתוב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", אומר המדרש: בשעה שאמר הקב"ה לישראל "ועשו לי מקדש", שאני
משרה שכנתי ביניכם. אמרו מלאכי השרת לפני ה': ריבוננו של עולם, הרי "ארץ ישראל נתת להם, (וגם) תורה נתת
להם?". (כלומר, לא די מה שנתת להם? ומדוע צריכים ישראל לקבל גם את התורה?
אמר להם ה': "הרי נתתי להם (=לישראל) דינים". וצריכים אנו להבין את תשובת ה' למלאכים "הרי נתתי להם
דינים". וכי איזו תשובה יש כאן לדבריהם של המלאכים?

אומר על-כך ה"פניני קדם": המלאכים חשבו שהקב"ה נתן לישראל את ארץ ישראל מדין 'בר מצר, כיון שהארץ
קרובה למצרים. (דין "בר מצר": אדם המוכר בית או שדה, זכות קדימה היא לשכן הקרוב). אם כך, טענו המלאכים
לפני ה', מאותו דין של 'בר מצר' יש לנו זכות ראשונים לקבל את התורה, ועל-כן: "תנה הודך (=את התורה) על
השמים" (תהילים ח', ב') - תן לנו את התורה שהרי אנחנו, המלאכים, בשמים, נמצאים קרובים יותר לתורה!
ענה להם ה': "הרי נתתי להם (=לישראל) דינים!! ועל-כך מיד נסתמו טענות המלאכים. שכן, אמרו חז"ל (שבת י'):
"כל דין שדן דין אמת לאמיתו, אפילו שעה אחת, מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה
בראשית". והרי מעמדו של שותף הוא גדול יותר ממעמד 'בר מצר', ועל-כן מגיע לתת את התורה לישראל לפני
המלאכים. שהרי, הם שותפים לה' יתברך, ולשותף יש זכות על-פני שכן קרוב.
"ועשית עליו זר זהב סביב"

על פסוק זה אומרת הגמרא: (יומא עב'): "אמר רבי יוחנן: שלשה זרים הם - של מזבח, של שלחן, ושל ארון. של מזבח -
זכה אהרן ונטלו. של שלחן - זכה דוד ונטלו. של ארון (=הרומז לתורה) - עדן הוא מנח, כל הרוצה לטול - יבא ויקח".
על המשמעות של התורה, ש"כל הרוצה לטול - יבא ויקח", מספר הרב שד"צ"ל: בצעירותי, שוחח עמי זקן אחד על
אודות אחד מגדולי הרבנים שבדור, שהיה פוסק נודע לתהילה, ואמר לי: "יחדיו למדנו כשהיינו צעירים בישיבתו של
הגאון רבי הירש שלעז זצ"ל בעיר קראסון שבקייב. ושם היה עמנו נער אחד, שנפשו חשקה בתורה הקדושה. אולם,
מוחו של אותו נער היה אטום, ותפיסתו היתה איטית להחריד. והיה הנער מגע את כל בני הישיבה, ומבקש
שיסבירו לו כל פשט בכל סוגיה, בכל שאלה ובכל תשובה, עד שכלם נלאו (=התיאשו) ממנו. רק אני רחמתי עליו,
והייתי משיב לשאלותיו. אולם, סבל טרחתו היה ללא נשוא, שכן, בשאלותיו לא היה מניח לי ללמוד.

יום אחד פקעה סבלנותי, ובקשתי שיניח לי לנפשי. ראיתי איך אותו נער הולך ממני בפחי-נפש, ועל-כך ייסרוני
כליותי מאד. אולם, רציתי לראות מה יעשה אותו נער, ואל מי יגש. ואולם, כלם דחוהו מלפניהם. לאחר-מכן ראיתי
יושב בפינת בית המדרש, כפוף על ספר אחד. לא יכולתי להתאפק, וקרבתני אליו בשקט, כדי לראות מה הוא לומד.
ואכן, ראיתי שסידורו פתוח בברכת "אחבה רבה", בכתוב: "ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל...". ושמעתי מתניח
באזניו מלים אלו, והבנתי שהוא מתחנן לפני בורא עולם, שיפקח את עיניו באור התורה, ולא יצטרך הוא לבריות.
נכמרו רחמי עליו, והושבתיו לצדי, שישאל כל חפצו. וסיים אותו הזקן: "אותו נער הוא אותו רב גאון, שפוסק הלכות!
איפה הוא ואיפה אני! (מובא בספר "לולי תורתך"). שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד הַדָּף מוֹקֵדֵשׁ לְרִפּוּאֵת הָאֲחִים: חיים מיכאל שלמה בן מיכל, ורפאל יצחק אייזיק בן מיכל.

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:41

"אֵל נָא רְפָא נָא (לָהֶם)..."

פְּרִשְׁת׃ הַשְּׁבוּעַ: תְּרוּמָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:51

©

עֲרַב שַׁבַּת ל' שֶׁבַע תַּשְׁע"ד (31.1.14)

(הוֹמָנִים לְפִי הַעִיר חִיפָה)

(moshe45@bezeqint.net ל שֶׁלח הוֹדְעָה ל)

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאִי" (לְקַבֵּל הָעֶלּוֹן בְּדוּא"ל שֶׁלח הוֹדְעָה ל)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּבֵּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ"

עַל הַפְּתוּב "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה", אוֹמֵר "בְּעַל הַטּוֹרִים", כִּי הַמְּלָה "תְּרוּמָה" הִיא אוֹתִיּוֹת "תּוֹרָה מ'", כְּדֵי לְרַמּוֹז לְנוֹ עַל הַתּוֹרָה, שְׁנַתְּנָה ל-מ' (40) יָמִים (נִתְּנָה לְמֹשֶׁה רִבְנוֹ בְּמַתְּנָה לְאַחַר 40 יָמִים, שְׁפָהֶם הָיָה בְּשָׁמַיִם).

וְכֵן גַּם הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ אוֹמֵר (קֶרַח קֶעֶט): "תְּרוּמָה... תּוֹרָה מ'... תּוֹרָה דִּהֲתִיִּיבֵת (=תּוֹרָה שְׁנַתְּנָה) בְּאַרְבָּעִים יוֹם". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מָה הַקָּשֶׁר בֵּין הַפְּתוּב "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ", לְבֵין הַרְמֵז שֶׁתְּרוּמָה הִיא אוֹתִיּוֹת תּוֹרָה מ'?

תַּחֲלִילָה נִקְדִּים לְהִבְיֵא מֵאִמֵּר תְּמוּזָה בְּגַמְרָא (נִדְרִים לַח): "אֹמֵר ר' יוֹחָנָן: בְּתַחֲלִילָה הָיָה מֹשֶׁה לוֹמֵד אֵת הַתּוֹרָה וּמְשַׁכְּחָה (=שׁוֹכַח אוֹתָהּ), עַד שְׁנַתְּנָה לוֹ בְּמַתְּנָה (מֵאֵת ה' יִתְבָּרֵךְ), שְׁנֵאֵמֵר (שְׁמוֹת לֵא, יח): 'וַיִּתֵּן אֵל מֹשֶׁה כְּכֹלְתּוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּהַר סִינַי, שְׁנֵי לַחַת הָעֵדוּת'".

נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מִכָּאן, שְׁבַמְשֻׁךְ כָּל אַרְבָּעִים הַיָּמִים שֶׁהָיָה מֹשֶׁה בְּשָׁמַיִם, הָיָה לוֹמֵד תּוֹרָה מִפִּי הַקַּב"ה, וְהָיָה מְשַׁכְּחָה (=שׁוֹכַח אוֹתָהּ), עַד שְׁבִסוּף אַרְבָּעִים הַיָּמִים, נָתַן לוֹ הַקַּב"ה אֵת הַתּוֹרָה בְּמַתְּנָה (לֵא אֶפְשָׁרוֹת לְשִׁכּוּחַ אוֹתָהּ).

תְּמָה עַל-כֵּן "הַאֲלֹשִׁיךְ" הַקְּדוּשׁ, בְּסִפְרוֹ "תּוֹרַת מֹשֶׁה" ("תְּרוּמָה"), וְשׁוֹאֵל: הֲלֵא בְּרוּר שֶׁהַקַּב"ה יָדַע מֵרֵאשִׁית שְׁמֹשֶׁה רִבְנוֹ לֹא יוּכַל לְזַכּוֹר אֵת הַתּוֹרָה וַיִּשְׁכַּח אוֹתָהּ, אִם כֵּן, מָה רָאָה הַקַּב"ה לְלַמְּדוֹ אַרְבָּעִים יָמִים תּוֹרָה, שְׁאַחַר-כֵּן הָיָה מֹשֶׁה מְשַׁכְּחָה (=שׁוֹכַח אוֹתָהּ)?

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "וְרֵאוי לְשִׁים לֵב, הִיתְכֵּן שְׁמֹשֶׁה, אִישׁ הָאֱלֹהִים, יִשְׁכַּח מָה שְׁמַלְמְדוֹ הוּא יִתְבָּרֵךְ? וְעוֹד, כִּי מָה שֶׁעָשָׂה בְּסוּף הָאַרְבָּעִים שְׁנַתְּנָה לוֹ (הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה) בְּמַתְּנָה, לְמָה לֹא עָשָׂה כֵּן (הַקַּב"ה) בְּיָמִים הָרֵאשׁוֹנִים (לְתַת לוֹ אֵת הַתּוֹרָה בְּמַתְּנָה). וְאִם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְמֹשֶׁה לְקַבֵּל (=לְזַכּוֹר אֵת הַתּוֹרָה), עַד סוּף הָאַרְבָּעִים, לְמָה הָיָה מְלַמְּדוֹ בְּיָמִים (הָרֵאשׁוֹנִים)..."

אַלֵּא, מִבְּאֵר הַאֲלֹשִׁיךְ הַקְּדוּשׁ, שְׁמָה שְׁלַמְדוֹ הַקַּב"ה תּוֹרָה דּוּקָא אַרְבָּעִים יָמִים הָיָה כְּדֵי לְזַכֵּךְ אֵת טְבַעוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, כְּדֵי שִׁיְהִי בְּבַחֲיִנַת יְצִירָה חֲדָשָׁה, שֶׁהָרִי יְצִירָה חֲדָשָׁה הִיא רַק לְאַחַר אַרְבָּעִים יוֹם, כְּפִי שְׁשִׁנְיָנוּ בְּגַמְרָא (בְּכוֹרוֹת) "וּמִן/מִשְׁךְ) יְצִירַת הוֹלֵד בְּאִשָּׁה אַרְבָּעִים יוֹם". וְלָכֵן, רַק לְאַחַר אַרְבָּעִים יָמִים שְׁכַבֵּר גּוֹדְכֵךְ טְבַעוֹ בְּבַחֲיִנַת יְצִירָה חֲדָשָׁה, הָיָה מוּכָן לְקַבֵּל מֹשֶׁה אֵת הַתּוֹרָה בְּמַתְּנָה שְׁלֵא תִשְׁתַּכַּח מִמֶּנּוּ.

עוֹד בִּיאוֹר נִפְלָא מְצִינוּ בְּ"עִיּוֹן יַעֲקֹב", שֶׁם הוּא כּוֹתֵב: "וְאֶפְשָׁר לוֹמֵר, (שְׁצָרִיךְ) לְלַמּוֹד מִמֶּנּוּ (ל)דוֹרוֹת הַבָּאִים, שְׁ(אִם) לֹא יִגְעַתִּי וּמְצָאֵתִי - אֵל תְּאֲמִין, אֲלֵא יִגְעַתִּי וּמְצָאֵתִי - (תְּאֲמִין). שְׁהָרִי, מֹשֶׁה, אֲדוֹן הַנְּבִיאִים, לֹא זָכָה לְמַתְּנַת הַתּוֹרָה, עַד שִׁיִּגַע עֲצָמוֹ כָּל מ' (40) יוֹם בְּלִי אֲכִילָה וְשִׁתִּיה. וְאִזּוֹ מְצָא טוֹב' - זוֹ תּוֹרָה, שְׁנַתְּנָה לוֹ בְּמַתְּנָה".

דְּהִינּוּ, אוֹמֵר הַ"עִיּוֹן יַעֲקֹב": "יִגְעַת וּמְצָאֵת - תְּאֲמִין", הִנֵּה מֹשֶׁה, אֲדוֹן הַנְּבִיאִים, לֹא זָכָה לְמַתְּנַת הַתּוֹרָה עַד שִׁיִּגַע בָּהּ בְּעֲצָמוֹ כָּל אַרְבָּעִים הַיָּמִים בְּלִי אֲכִילָה וְשִׁתִּיה, וְרַק אִזּוֹ מְצָא לְקַח טוֹב, זוֹ הַתּוֹרָה שְׁנַתְּנָה לוֹ בְּמַתְּנָה. וְאִם כֵּן, אִם מֹשֶׁה רִבְנוֹ לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַשִּׁיג אֵת הַתּוֹרָה. אֲלֵא, רַק אַחֲרֵי שְׁנַתְּנָה בָּהּ, וְרַק אִזּוֹ נִתְּנָה לוֹ בְּמַתְּנָה, קָל וְחֹמֵר לְשֹׂאֵר בְּנֵי הָאָדָם, וְהִיָּה מִי שִׁיְהִיָּה, שְׁלֵא יוּכַל לְהַשִּׁיג אֵת הַתּוֹרָה בְּלִי יִגְעָה.

וַיֵּשׁ לְנוֹ כָּאֵן גַּם מִסֵּר, הָרִי מֹשֶׁה רִבְנוֹ זָכָה בְּתּוֹרָה רַק בְּגִלְלָה שֶׁהַקַּב"ה נָתַן לוֹ אוֹתָהּ בְּמַתְּנָה. אִם כֵּן נִמְצָא, שְׁכָל אָדָם שִׁיתְאֲמִין וְיִתְיַגַע בְּתּוֹרָה, יוּכַל גַּם הוּא לְזַכּוֹת בָּהּ, עַל-יְדֵי כֵּן שֶׁהַקַּב"ה יִתֵּן לוֹ אוֹתָהּ בְּמַתְּנָה.

כְּדַרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, הַנִּדְרָשֶׁת בְּשִׁבְעִים פָּנִים, נִרְאָה לְבָאֵר עֲנִין זֶה (שְׁמֹשֶׁה הָיָה לוֹמֵד אֵת הַתּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה, וְהָיָה מְשַׁכְּחָה), עַל-פִּי מָה שְׁכָתֵב הַ"חֲתָם סוֹפֵר" (דְּרָשׁוֹת חֶלֶק ב', דף תו'): "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִקְחוּ אֵת תְּרוּמָתִי". פֶּה גִרְמֵז מָה שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ וְצ"ל (וַיִּקְרַ"ר כב', א'), שְׁבָאוֹתֵן מ' (40) יָמִים, נִיתֵן לְמֹשֶׁה רִבְנוֹ ע"ה

כָּל מָה שֶׁתְּלַמֵּיד וְתִיק עֲתִיד לְחַדֵּשׁ, וְהִינּוּ (רַק) בְּעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמָּה, (שְׂאֵז) זוֹכֵה (הוּא) לְכוֹן חֶלְקוֹ שְׁנִיתָן לְנִשְׁמָתוֹ בְּסִינֵי... (וְזוֹהוּ) 'וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה' – תוֹרָה מ' מֵאֵת כָּל אִישׁ, כִּי כָל (אִישׁ) הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה מִצְלִיחַ...".

נִמְצְאוּ לְמִדֵּים מְדַבְּרֵי ה' חֲתָם סוֹפֵר" יְסוּד גְּדוֹל, שֶׁבְּאוֹתָם אַרְבָּעִים יָמִים שֶׁשָּׁהָה מִשֶּׁה רַבְּנוּ בְּשָׂמִים, מָסַר לוֹ הַקַּב"ה כָּל מָה שֶׁתְּלַמֵּיד וְתִיק עֲתִיד לְחַדֵּשׁ, וּבְזֶה מְפָרֵשׁ ה' חֲתָם סוֹפֵר" אֵת הַפְּתוּב: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" – תְּרוּמָה, אוֹתוֹת תוֹרָה מ', לְרִמּוֹז שֶׁהַקַּב"ה נָתַן אֵת הַתּוֹרָה לְמִשֶּׁה ל'–מ' (=40) יָמִים, כְּדֵי לְגַלּוֹת לוֹ כָּל מָה שֶׁתְּלַמֵּיד וְתִיק עֲתִיד לְחַדֵּשׁ, וְזוֹהוּ שְׁכַתוּב "מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִקְחוּ אֵת תְּרוּמָתִי (=תּוֹרָתִי)". דְּהִינּוּ, כָּל אִישׁ צָרִיךְ לְגַלּוֹת אֵת חֶלְקוֹ תּוֹרָתוֹ שֶׁנִּתְּנָה לְמִשֶּׁה ל'–מ' (=40) יָמִים. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה"

עַל הַפְּתוּב כִּי פֶּרֶשׁ רַש"י זצ"ל בְּלִשׁוֹן קוֹדְשׁוֹ: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" – לִי לְשִׁמִּי". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין אֵת כּוֹנֵת רַש"י "לִי לְשִׁמִּי" – לְאִיזָה שֵׁם מִתְכוּן רַש"י?

יִתְכַּן לְבַאֵר אֵת כּוֹנֵת רַש"י עַל-פִּי הַמְּבוֹאֵר בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל בְּ"לְקוּטֵי תוֹרָה" (יִשְׁעִיהוּ לְב, יז), כִּי בְּעֵת נִתְּנָה הַצְּדָקָה לְעֵנִי, צָרִיךְ לִיחַד אֵת אַרְבַּע אוֹתוֹת שֵׁם ה' יִתְבָּרַךְ (=י-ה-ו-ה) כִּי: צוֹרֵת הַמְּטַבֵּעַ הַעֲגוּלָה (שְׁנוֹתָנִים לְעֵנִי) הִיא כְּנֶגֶד הָאוֹת י' שֶׁל שֵׁם ה' (=י-ה-ו-ה). ה' (=חֲמִשׁ) הָאֲצַבְעוֹת שֶׁל הַנּוֹתָן הֵן כְּנֶגֶד ה' רִאשׁוֹנָה שֶׁל שֵׁם הַקַּב"ה (=י-ה-ו-ה). הַזְּרוּעַ הַפְּשׁוּטָה שֶׁל הַנּוֹתָן הִיא כְּנֶגֶד הָאוֹת ו' (=י-ה-ו-ה), וְ-ה' (=חֲמִשׁ) הָאֲצַבְעוֹת שֶׁל הַמְּקַבֵּל (=הַעֲנִי) הֵן כְּנֶגֶד ה' הַשְּׁנִיָּה שֶׁל שֵׁם ה' (=י-ה-ו-ה). וְהִרִי קִבְּלָנוּ אֵת אַרְבַּע אוֹתוֹת שֵׁם ה' (=י-ה-ו-ה), שֶׁצָּרִיךְ לִיחַד וּלְכוֹן בְּהֵן בְּעֵת נִתְּנָה הַצְּדָקָה. וְזוֹהוּ מָה שְׁכַתוּב: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ", וּפֶרֶשׁ כְּאֹמֵר רַש"י: "לִי לְשִׁמִּי". כְּלוּמֵר, בְּשַׁעֲת נִתְּנָה הַצְּדָקָה צָרִיךְ לְכוֹן לְשִׁמּוֹ שֶׁל הַקַּב"ה – עַל אַרְבַּע הָאוֹתוֹת (=י-ה-ו-ה).

וְעַל-כֵּן, אֹמֵר הַחִיד"א, רוֹמֵז הַפְּתוּב בְּמִשְׁלֵי (כב, ב): "עֲשִׂיר וְרֶשׁ נִפְגְּשׁוּ עֲשֵׂה כִלְמֵי י-ה-ו-ה". כְּלוּמֵר, הַקַּב"ה מְסוּבֵב כֵּן שֶׁהָעֲשִׂיר וְהָרֶשׁ יִפְגְּשׁוּ, כְּדֵי שֶׁהָעֲשִׂיר יִתֵּן צְדָקָה לְעֵנִי, וְכֵן יִיחַד אֵת אַרְבַּע אוֹתוֹת שֵׁם ה', וְזוֹהוּ "עֲשֵׂה כִלְמֵי י-ה-ו-ה" – עַל-יְדֵי מִצְוֹת הַצְּדָקָה מִיַּחְדִּים שְׁנִיָּהם אֵת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ – י-ה-ו-ה. "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ"

בְּאַחַת הַפְּעָמִים בְּהֵן הִגִּיעַ ר' יִשְׂרָאֵל מְרוֹזֵין לְבֵיתוֹ שֶׁל עֲשִׂיר פְּלוֹנִי, יַחַד עִם תְּלַמִּידָיו, הִתְרַגְּזוּ הָעֲשִׂיר עַל הַתְּלַמִּידִים, כִּינּוּ שֶׁהַשְּׂטִיחִים הִיקְרִים לוֹכְלְכוּ מִהַבּוּץ שֶׁבְּנִעְלִיהֶם. כְּשֶׁרָאָה זֹאת

ר' יִשְׂרָאֵל, פָּתַח וְסָפַר אֵת הַמַּעֲשֵׂה הַבַּי: בְּכַפֵּר אֶחָד הַתְּגוֹרֵר עֵנִי, אֵב לְשִׁמּוֹנָה יְלָדִים. וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר חָג הַפֶּסַח הִתְקַרַּב, וְלֹא הִיָּתָה בֵּידוֹ פְּרוּטָה לְהוֹצֵאוֹת הַחֵג, רָתַם אֵת סוּסוֹ לְעֵגְלָה, וְנָסַע לְעִיר הַסְּמוּכָה, כְּדֵי לְהוֹבִיל עֲצִים לְבֵתֵי יְהוּדִים. כְּשֶׁרָאָה שֶׁהַרוּחַ מְסַפֵּיק בְּכַדֵי לְקִנּוֹת מִצְוֹת, יֵין וְשֶׂאֵר צוּרְפֵי הַחֵג, פָּנָה עִם סוּסוֹ לְדֶרֶךְ הַמּוֹבִילָה בְּחִזְרוֹ לְבֵיתוֹ. הִיָּה זֶה יוֹם גְּשׁוּם, וְהַדְּרָךְ הִיָּתָה קָשָׁה. אוּלָם, לְבוֹ הִיָּה מְלֵא שְׂמֵחָה עַל-כֵּן שֶׁיִּזְכֶּה לְקַיֵּם אֵת הַפֶּסַח כְּרִאוּי. לְפָתַע, שָׁקְעוּ גִלְגְּלֵי עֵגְלָתוֹ בְּבוּץ הָעֵמוּק, וְאֵף שָׁקְעוּ רַגְלֵי סוּסוֹ, כֵּן שֶׁלֹּא יִכּוֹל הִיָּה לְהַמְשִׁיךְ בְּדֶרֶפוֹ. יָרַד הָעֵנִי מִהָעֵגְלָה, וְנִסָּה לְדַחֹף אוֹתָהּ הַחוּצָה, אֵךְ לִשְׂוֹא. אוֹ אֵז, נִכְמְרוּ רַחֲמָיו עַל עֲצָמוֹ וְעַל בְּהֵמָתוֹ, וְהוּא פָּרַץ בְּכִי מֵר. בְּאוֹתוֹ רָגַע עֲבָרָה מְרַכְּבָה הִרְתוּמָה לְשִׁלְשָׁה סוּסִים, וּבְתוֹכָהּ יְהוּדֵי עֲשִׂיר. הָעֲשִׂיר, שֶׁשָּׁמַע קוֹל בְּכִי, הִצִּיץ מִחִלּוֹן מְרַכְּבָתוֹ, וְרָאָה אֶדָם שָׁקוּעַ בְּבוּץ וּבּוֹכָה, נִחְלַץ לְעִזְרוֹתוֹ, רָתַם אֵת סוּסָיו לְעֵגְלָתוֹ הַדְּלָה, וּבְכֵן חִלַּץ אוֹתָהּ מִהַבּוּץ. הוֹדָה הַכְּפָרִי לְעֲשִׂיר, וְזוֹ הַתְּעַקֵּשׁ לְלוֹוֹתוֹ עַד לְבֵיתוֹ. כְּשֶׁנִּכְנַס הָעֲשִׂיר לְבֵיתוֹ שֶׁל הַכְּפָרִי, וְרָאָה אֵת מִשְׁפַּחְתּוֹ הַבְּרוּכָה, וְאֵת גְּדֵל הָעוֹנֵי שֶׁשָּׂרַר שָׁם, מִיַּד הוֹצִיא סָכוּם כֶּסֶף גְּדוֹל, נָתַן לוֹ עֲבוֹר צוּרְפֵי הַחֵג, וְכֵן נִפְרַד מִמֶּנּוּ לְשָׁלוֹם.

לְיָמִים, נִפְטָר אוֹתוֹ עֲשִׂיר. וְכִינּוּן שֶׁעָבַר עֲבִירוֹת רַבּוֹת, נִגְזַר דִּינּוֹ לְלַכֵּת לְגִיָּהֲנוּם. בְּאוֹתוֹ הִרְגַע הוֹפִיעַ מִלְּאָךְ לְפָנֵי בֵּית-דִין שֶׁל מַעְלָה, וְאָמַר: לֹא יִתְכַּן שְׂאִישׁ זֶה יִהְיֶה כְּלוֹ חֵיב! הֲלֹא הוּא עֲשֵׂה מַעֲשֵׂה טוֹב בְּחַיָּיו – חִלַּץ יְהוּדֵי מִן הַבּוּץ, וְהִצִּיל אֵת הַנְּפֻשׁוֹת שֶׁל יְהוּדֵי זֶה וּמִשְׁפַּחְתּוֹ מִחֶרֶף רָעַב. וְהִרִי "כָּל הַמְּקִיִּם נִפְשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל – כְּאִילוֹ קִיִּם עוֹלָם וּמְלוֹאוֹ". מִיַּד צוּה בֵּית הַדִּין פַּעַם נּוֹסֶפֶת לְשִׁים עַל כֵּן הַמַּאֲזֵנִים אֵת כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁעֲשָׂה, וְעַל הַכֶּף הַשְּׁנִיָּה אֵת חֲטָאוֹ. אֵךְ עֲדִין הֵיוּ הַחוֹבוֹת כְּבֵדִים יוֹתֵר... מָה עֲשֵׂה הַמְּלַאָךְ? רֵץ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁבוֹ שָׁקְעָה הָעֵגְלָה שֶׁל הַכְּפָרִי בְּבוּץ, נִטַל מִעֵט מִהֶרֶפֶשׁ, וְשָׁם אוֹתוֹ עַל כֶּף הַמַּאֲזֵנִים. מִיַּד הִכְרִיעוּ מִצְוֹתָיו שֶׁל הָעֲשִׂיר, וְהוּא יָצָא זָכַאי בְּדִין. רוּאָה אֵת – סִים רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹזֵין אֵת דְּבָרָיו – אוֹתוֹ עֲשִׂיר יָדַע מָה הָעֵרֶף הָאֲמִיתִי שֶׁל הָעוֹשֵׁר וְהָרְכוּשׁ, שְׂאִינוּ, אֵלֹא כְּלִי וְאֲמָצֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה לְעֲשִׂית חֲסִדִים. כְּשֶׁשָּׁמַע הָעֲשִׂיר אֵת הַסִּפּוּר, וְאֵת דְּבָרָיו הַנוֹקְבִים שֶׁל הָרַב, בִּקֵּשׁ סְלִיחָה וּמְחִילָה, וְהַבְּטִיחַ שֶׁמִּעַתָּה וְהִלָּאָה לֹא יִקְפִיד עוֹד עַל חֲסִידָיו.

שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד הַדָּף מוֹקֵדֶשׁ לְרִפּוּאֵת הָאֲחִים: חיים מיכאל שלמה בן מיכל, ורפאל יצחק אייזיק בן מיכל.

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:41

"אֵל נָא רְפָא נָא (לָהֶם)..."

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: תְּרוּמָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:51

©

עֵרַב שַׁבַּת ל' שֶׁבַע תַּשְׁע"ד (31.1.14)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם" (כה' ה')

עַל הַפְּתוּב "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם", אוֹמְרִים חו"ל בְּמִדְרָשׁ (תני דבי אליהו יז): "כִּיִּן שִׁקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּשִׁמְחָה, וְאָמְרוּ 'כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע', מִיַּד אָמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה, שִׂיאֹמַר לְיִשְׂרָאֵל שִׁיעֲשׂוּ לוֹ מִשְׁכָּן, שֶׁנֶּאֱמַר: 'דִּבֶּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם'."

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין מִדְרָשׁ זֶה. וְכִי מָה הַקָּשֶׁר בֵּין מָה שִׁקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה וְאָמְרוּ "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע", לְבֵין מִצְוֹת בְּנֵי־בֵית הַמִּקְדָּשׁ ("וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם")?

אוֹמְרִים עַל-כֵּן חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה, יָדוּעַ שֶׁבְּמַעֲמַד הָרִשִׁי קִדֵּשׁ הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי שְׁנַתָּן לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה. וְלָכֵן, כְּמוֹ שֶׁהִחָתֵן אוֹמַר לְכֹלָה: "הֲרִי אֶת מִקְדָּשְׁתְּ לִי", כֵּן אָמַר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמַד הַנִּבְחָר: "וְהִייתֶם לִי סִגְלָה (=מִיּוֹחָדִים) מִכָּל הָעַמִּים" (וְכֵן: "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְלַכַת כְּהֻנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ"). וְכְמוֹ שֶׁהִחָתֵן מִתִּיחַד עִם הַכֹּלָה לְאַחַר הַחֻפָּה בְּבֵית אֶחָד, כֵּן רָצָה הַקַּב"ה לְהִתִּיחַד עִם יִשְׂרָאֵל בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְלְהַשְׁרוֹת אֶת שְׁכִינָתוֹ עֲלֵיהֶם.

וּלְפִי זֶה מְבוֹאֶרֶת הַיֵּטֵב כּוֹנֵת הַמִּדְרָשׁ: "כִּיִּן שִׁקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּשִׁמְחָה, וְאָמְרוּ 'כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע' – נִמְצָא, שִׁישְׂרָאֵל קִבְּלוּ בְּרָצוֹן אֶת הַקִּידוּשִׁין שֶׁל הַקַּב"ה, וְנִתְקַדְּשׁוּ כְּבִיכּוֹל אֵלָיו, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְלָכֵן "מִיַּד אָמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה, שִׂיאֹמַר לְיִשְׂרָאֵל שִׁיעֲשׂוּ לוֹ מִשְׁכָּן, שֶׁנֶּאֱמַר 'דִּבֶּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם'. שֶׁכֵּן, הַקַּב"ה (=הַחָתֵן) רָצָה לְהַשְׁלִים אֶת הַיִּיחּוּד עִם כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל (=הַכֹּלָה) בְּבֵית אֶחָד (=בֵּית הַמִּקְדָּשׁ), כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ עַל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל (=הַכֹּלָה) אֶת שְׁכִינָתוֹ. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"כִּי מְגֵרְעוֹת נָתַן לְבֵית סָבִיב חוּצָה, לְבִלְתִּי אַחֲזוּ בְּקִירוֹת הַבַּיִת" (מֵתוֹךְ הַהַפְּטָרָה)

אָמְרוּ חו"ל (וּלְקוֹט שְׁמַעוֹנֵי שְׁמוֹת כַּה' רַמְזו'): "כֹּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר (בו) 'לִי' – קָיָם לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים". אַחַת הַדּוֹגְמָאוֹת שֶׁמְבִיאִים חו"ל הִיא הַמִּשְׁכָּן וְהַמִּקְדָּשׁ, שֶׁעֲלִיו נֶאֱמַר "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ", וְעֲלֵיו אוֹמְרִים חו"ל: אֵינוֹ זוֹ (=הַמִּקְדָּשׁ) לְעוֹלָם – לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא לְעוֹלָם הַבָּא". וְאִם כֵּן, נִשְׁאַלֶת הַשְּׂאֵלָה: הֲרִי לְצַעֲרֵנוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִחְרַב, וְאִיךָ אֶפְשֶׁר לֹאמַר עַל הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא "אֵינוֹ זוֹ לְעוֹלָם"?

כְּדִי לְבַאֵר זֹאת, אָנוּ צָרִיכִים לְהַבִּין קוֹדֵם אֶת הַפְּתוּב: "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם". שֶׁהֲרִי, לְכַאוֹרָה, חֲסֵרָה בְּפְתוּב כֵּאֵן הַמִּלָּה "בַּיִת", שֶׁכֵּן הִיָּה רְאוּי לֹאמַר "וַעֲשׂוּ לִי בַיִת מִקְדָּשׁ, וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם".

נִקְדִּים לְבַאֵר אֶת קוּשִׁיַת הַ"אַלְשִׁיךְ" הַקְּדוֹשׁ, עַל אוֹתוֹ הַפְּתוּב: "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם", שֶׁהֲרִי הִיָּה רְאוּי לֹאמַר: "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם" – בְּלִשׁוֹן יְחִיד, וְלֹא "בְּתוֹכְכֶם" בְּלִשׁוֹן רַבִּים.

אַלָּא, אוֹמַר הַ"אַלְשִׁיךְ" הַקְּדוֹשׁ, הַקַּב"ה רָצָה לְלַמְּדֵנוּ שֶׁתְּכַלִּית בְּנֵי־בֵית הַמִּקְדָּשׁ הוּא, שִׁישְׂרָה הַקַּב"ה אֶת שְׁכִינָתוֹ בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. לָכֵן צִוָּה הַקַּב"ה: "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" – אֲבָל הַתְּכַלִּית הִיא: "וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם" – בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.

וּלְפִי זֶה בְּרוּר, שֶׁהַשְּׂרָאֵת הַשְּׁכִינָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, הִיָּתָה תּוֹצְאָה שֶׁל הַשְּׂרָאֵת הַשְּׁכִינָה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּיִּן שֶׁמֵּהֶם נִמְשְׁכָה הַקְּדוּשָׁה וְהַשְּׂרָאֵת הַשְּׁכִינָה לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל חָטְאוּ, הִסְתַּלְקָה הַשְּׁכִינָה מֵהֶם, וְגַם מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ, מִמִּילָא נִחְרַב הוּא. וּלְפִי זֶה מוּבָן מְדוּעַ לֹא כְּתוּב: "וַעֲשׂוּ לִי בַיִת מִקְדָּשׁ", אֲלָא "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" – כְּדִי לְרַמּוֹז לָנוּ, שֶׁאֵין הַתְּכַלִּית בְּבִנְיָן שֶׁל "בַּיִת", אֲלָא עֵיקַר הַתְּכַלִּית הוּא מִקְדָּשׁ בְּלִבּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.

נִמְצָא, אֲפּוֹא, שֶׁהַסִּיבָה שֶׁחֲסֵרָה הַמִּלָּה "בַּיִת" בְּפִסּוּק "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" הִיא כְּדִי לְהוֹרֹת שֶׁהַבַּיִת, הַעֲשׂוּי מֵעֲצִים וּמֵאֲבָנִים, אֵינוֹ הָעֵיקַר – אֲלָא הָעֵיקַר הוּא הַשְּׂרָאֵת הַקְּדוּשָׁה בְּתוֹךְ הָאָדָם עֲצָמוֹ.

וּלְפִי זֶה מְבוֹאֶר עַל פִּי הַסּוּד, מָה שֶׁכְּתוּב בְּהַפְּטָרַת פְּרִשְׁת "תְּרוּמָה": "כִּי מְגֵרְעוֹת נָתַן לְבַיִת סָבִיב חוּצָה, לְבִלְתִּי

אָחוּז בְּקִירוֹת הַבַּיִת". "כִּי מִגְרָעוֹת נִתַּן לְבַיִת" – הַקֵּב"ה גָּרַע (=הִחְסִיר) אֶת הַמֶּלֶךְ "בַּיִת" בְּצִוּוֵי "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ", כְּדֵי לְהוֹרוֹת לָנוּ "לְבִלְתֵּי אָחוּז בְּקִירוֹת הַבַּיִת" – שְׂאִין הַתְּכֵלִית "בְּקִירוֹת הַבַּיִת" – בְּבַיִת שֶׁל עֲצִים וְאַבְנִים, אֲלָא הַתְּכֵלִית הָאֲמִיתִית הִיא לְהִשְׁרוֹת אֶת הַשְּׂכִינָה בְּתוֹךְ לְבוֹ שֶׁל כָּל אָדָם וְאָדָם מִיִּשְׂרָאֵל. לְפִי זֶה, מִתְיַשְׁבֵּת גַּם הַקּוֹשֶׁיָה שֶׁל חוֹ"ל, שְׂאֲמָרוֹ: "כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמָר (בו) 'לִי' – קָיָם לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים", וּפְיֹן שֶׁנֶּאֱמָר "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ", לְכֵן (בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ) אֵינוֹ זֶה לְעוֹלָם – לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא לְעוֹלָם הַבָּא". וְהָרִי לְצַעֲרָנוּ בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ נִחְרַב, וְאֵיךְ אֲפֹשֶׁר לומר עַל הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא "אֵינוֹ זֶה לְעוֹלָם"? אַךְ לְפִי הָאֲמוּרָה, מוֹבֵן הַדְּבָר, שֶׁכֵּן הַצִּוּוֵי "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" – מְכוּן לְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁיַּעֲשֶׂה עֲצֻמוֹ מִקְדָּשׁ לְהִשְׁרָאת הַשְּׂכִינָה, וְהָרִי עִם יִשְׂרָאֵל קָיָם לְעוֹלָם, וְאֲפִילוֹ שֶׁחָרַב בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ, נִמְצְאָת הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה בְּלִבָּם שֶׁל הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, "לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים". (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי"

אוֹמֵר ה'פְּתוּחֵי חוֹתָם", שֶׁפְּסוּקָה זֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ עַל דְּרֹךְ הַרְמוֹז, שֶׁהַכּוֹנֵה כָּאֵן הִיא עַל הַתְּפִלָּה, כִּי יְדוּעַ שְׂעִיקָה הַתְּפִלָּה הִיא בְּלִב, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְלַעֲבָדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם", וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ: אֵיזוּהִי עֲבוּדָה, שֶׁהִיא תְלוּיָה בְּלִב? – זֶה תְּפִלָּה, שֶׁצָּרִיךְ כּוֹנֵת הַלֵּב בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה. שְׂאֵם אֵין הָאָדָם מְכוּן לְבוֹ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, אֲלָא רַק מוֹצִיא הַמְּלִים מִפִּיו, וְלְבוֹ אֵינוֹ עִמוֹ – אֵין תְּפִלָּתוֹ מִתְקַבֵּלָת, פִּיּוֹן שֶׁהַתְּפִלָּה מוֹרַכְבֵּת מִמְּלִים קְדוּשׁוֹת, וְהַמְּלִים הִלְלוּ עוֹלוֹת לְשָׁמַי מְרוּמִים, וּמַעֲלוֹת אֶת הַשְּׂכִינָה מֵעֵלָה מַעֲלָה, וְלֹא שֶׁיֵּךְ שֶׁתַּעֲשֶׂה הַפְּעוּלָה הַזֹּאת לֹא כּוֹנֵת הַלֵּב כְּרָאוּי. וְזֶהוּ שְׂאֲמָר הַכְּתוּב: "מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ". דְּהֵינּוּ, כָּל מִי שֶׁמְכוּן לְבוֹ כְּרָאוּי בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, מִמְּנוּ "תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי", דְּהֵינּוּ, מִמְּנוּ תִּקְבְּלוּ אֶת תְּפִלָּתוֹ. וְכִי שְׂאֵינוֹ מְכוּן אֶת לְבוֹ, וְהַדְּבָרִים וְהַמְּלִים שֶׁהוּא מוֹצִיא בְּתְפִלָּתוֹ, הֵם רַק מֵהַשָּׁפָה וְלַחוּץ – אֵל תִּקְבְּלוּ אֶת תְּפִלָּתוֹ. "הַרוּצָה שֶׁיִּתְקַיְמוּ נְכֹסָיו, יִטַע בָּהֶם אֲדָר..."

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף עַל מַעֲלַת הַחֵדֵשׁ אֲדָר מֵהַ שְׂמִצִּינוּ בְּגִמְרָא (בִּיצֵה טו'): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן: הַרוּצָה שֶׁיִּתְקַיְמוּ נְכֹסָיו, יִטַע בָּהֶם אֲדָר, שֶׁנֶּאֱמָר (תְּהִלִּים צג'): 'אֲדִיר בְּמָרוֹם ה'". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מַהִי כּוֹנֵת רַבּוֹתֵינוּ בְּאוֹמְרָם "יִטַע בָּהֶם אֲדָר"? וְכֵן, מַה הַקֶּשֶׁר בֵּין חֵדֵשׁ אֲדָר לְבֵין הַפְּסוּקָה: "אֲדִיר בְּמָרוֹם ה'?"

אוֹמֵר עַל-כֵּן הַרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן: הֵנָּה, כְּתוּב בְּ"עֲרוּגַת הַבְּשָׁם" (פִּרְשַׁת מִשְׁפָּטִים): אֲדָר הוּא אוֹתִיוֹת "אֶלֶף דָּלֵת רִישׁ". וְכוֹנֵת הַכְּתוּב הִיא, שֶׁ"אֶלֶף" הוּא לְשׁוֹן אֵילוּף וְלִימוּד, וְ"דָלֵת רִישׁ" הֵם לְשׁוֹן דָּל וְרִשׁ. וְלָכֵן, צָרִיךְ כָּל אָדָם לְלַמּוֹד וְלַהֲחֻזֵּק עֲצֻמוֹ שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵת "דָּלֵת רִישׁ" – "דָּל וְרִשׁ" (כְּמוֹ שְׂאֵנוּ אוֹמְרִים בְּסִלְיָחוֹת: "כְּדָלִים וְכַרְשִׁים דְּפָקְנוּ דָּלְתֵיךְ"). וְאֵם יִדַּע זֹאת הָאָדָם נֶאֱמָנָה, שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵת דָּל וְרִשׁ, שְׂאֵינוֹ רָאוּי לְכָלוּם, וְרַק הַקֵּב"ה, בְּרוּב רַחֲמָיו וְחֶסְדּוֹ מְשַׁפֵּיעַ לוֹ מְטוֹבוֹ, בְּבַחֲנֵת מִתְּנַת חַיִּנִּם, אֲזַ בּוֹדָאֵי שִׁיזְכָּה שִׁיִּתְקַיְמוּ נְכֹסָיו. וְזֶהוּ מַה שְׂאֲמָרוּ חוֹ"ל, בְּמַתְק לְשׁוֹנֵם: "הַרוּצָה שֶׁיִּתְקַיְמוּ נְכֹסָיו, יִטַע בָּהֶם אֲדָר". "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה"

בְּעֵירָה סַאסוּב שֶׁבְּגַאֲלִיצִיָה, נִתְפָּרְסָם לְגַנְאֵי אַחַד מֵעֲשִׂירֵי הַמְּקוֹם, שֶׁהִיָּה מְסַרְב לְתֵרוֹם לְכָל דְּבָר שֶׁבְּצַדִּיקָה, וְאֲפִילוֹ מִמְצוּה גְדוּלָה כְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים הִיָּה מִדִּיר עֲצֻמוֹ בְּתֵרוּצִים שׁוֹנִים וּמְשׁוֹנִים. כְּשֶׁנּוֹדַע לְרַבִּי מִשֶּׁה לִיב מִסַּאסוּב עַל הַתְּנַהּגוֹתוֹ הַבְּלָתִי נִסְבֵּלָת שֶׁל הַגְּבִיר הַקְּמָצָן, הוֹרָה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמוֹ, שֶׁיִּזְמִינוּ אֵלָיו אֶת הָאִישׁ בְּלֹא דִיחוּי. הַחֲסִידִים עָשׂוּ כְּדָבָר רַבָּם וְהִבִּיאוּ בְּדַחֲפּוֹת אֶת הַגְּבִיר הַקְּמָצָן לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי מִשֶּׁה לִיב. לְאַחַר פְּרִיסַת שְׁלוֹם קֶצֶרָה, קָם הַצַּדִּיק מִכְּסָאוֹ, וְהוֹצִיא מֵאֶחָד הָאֲרוֹנוֹת רֵאִי קָטָן. מִיָּד רָכַן לְעֵבֶר הָאוֹרֵחַ וְהִצִּיג אֶת הָרֵאִי הַנוֹצֵץ לְפָנָי עֵינָיו. "אֵת מִי אַתָּה רוֹאֵה בְּרֵאִי שְׁבִידִי?" – שָׂאֵל רַבִּי מִשֶּׁה לִיב אֶת הַגְּבִיר הַנְּדָהֶם. "אֵת עֲצָמֵי אֲנִי רוֹאֵה כָּאֵן, רַבִּי" – הִשִּׁיב הַגְּבִיר בְּמִבּוֹכָה. "הַבֵּט נָא מֵהַחֲלוֹן הַחוּצָה, וְאָמַר לִי: אֵת מִי רוֹאוֹת עֵינֶיךָ עַכְשָׁיו?"

"הַנְּנִי רוֹאֵה אֲנָשִׁים, הָעוֹבְרִים בְּרַחוּב אֲנָה וְאֲנָה" – קָרָא הַגְּבִיר, וְכָלוּ הִיָּה אָחוּז הַשְּׁתוּמָמוֹת וּפְלִיאָה נּוֹכַח שְׂאֵלוֹתָיו שֶׁל הַצַּדִּיק. גָּחַן רַבִּי מִשֶּׁה לִיב לְעֵבֶר הַגְּבִיר הַנְּבוֹךְ, וְקָרָא אֵלָיו בְּהֶרְמַת קוֹל וּבְהִטְעָמַת כָּל מֶלֶךְ: תָּן דַּעְתְּךָ, שֶׁהָרֵאִי הַקָּטָן שֶׁבְּחֲדָרֶי, וְגַם שְׁמֵשֶׁת הַחֲלוֹן עֲשׂוּיִים זְכוּכִית. אֲלָא, שֶׁהָרֵאִי מְצוּפָה כְּסָף מֵאֲחוֹר, וּמִשּׁוּם כֵּךְ אֵינֶךָ מְסוּגָל לְרֵאוֹת דְּרָכּוֹ אֲנָשִׁים אַחֲרָיִם... שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד הַדָּף מוֹקְדָשׁ לְרִפּוּאֵת הָאָחִים: חיים מיכאל שלמה בן מיכל, ורפאל יצחק אייזיק בן מיכל.

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: תְּרוּמָה

"אֵל נָא רְפָא נָא (לָהֶם)..."

כְּנִיסַת הַשֶּׁבֶת: 16:41

©

עֲרַב שֶׁבֶת ל' שֶׁבֶת תִּשְׁע"ד (31.1.14)

יְצִיאַת הַשֶּׁבֶת: 17:51

(הוֹמָנִים לְפִי הַעִיר חִיפָה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם" – אֵל תִּקְרָא "וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם", אֵלָּא "וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם"

שְׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (יבמות סב): "אָמַר רַבִּי תַנְחוּם אָמַר רַבִּי חֲנִילָאִי: כָּל שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה, שְׂרׁוּי בְּלֹא שְׂמֻחָה, בְּלֹא בְרָכָה, בְּלֹא טוֹבָה... דְּכָתִיב (בראשית ב'): 'לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ...'"

וְעוֹד אוֹמְרַת הַגְּמָרָא (שם סג): "רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמַר: כָּל מִי שְׂאִינוּ עוֹסֵק בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה, כְּאִלוֹ שׁוֹפֵךְ דָּמִים, שְׁנַאֲמַר (בראשית ט'): 'שׁוֹפֵךְ דָּם הָאָדָם בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָּךְ'. וְכָתִיב בַּתְּרִיָּה (=וּכְתוּב לְאַחַר מִכְּן), 'וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ'. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמַר: כְּאִלוֹ מִמַּעַט אֶת הַדְּמוּת, שְׁנַאֲמַר (שם): 'כִּי בְצַלֵּם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם', וְכָתִיב בַּתְּרִיָּה, 'וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ'". וְצָרִיכִים אָנוּ בִּיאוֹר עַל-כֵּן. שְׁכָן, מְדוּעַ עָשָׂה ה' כֵּכָה, שְׂאִין הַשְּׂמֻחָה, הַבְּרָכָה וְהַטוֹבָה שׁוֹרוֹת עַל הָאָדָם, אֵלָּא רַק עַל-יַדֵּי יְחִוּד אִישׁ וְאִשָּׁה? (דָּבָר שֶׁלֹּא מְצִינוּ כֵּן בַּשָּׂאָר הַמְּצוֹת).

נִקְדִּים לְהִבִּיא מָה שְׂמִבּוֹאָר בּוֹהַר הַקְּדוּשָׁה, וְהַאֲרִיכוּ בּוֹהַ הַמְּקוּבְּלִים, שְׁעַל-יַדֵּי יְחִוּד הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה, נַעֲשֶׂה יְחִוּד לְמַעַלָּה בֵּין הַקַּב"ה לְבֵין הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה. וְכִמוֹ שְׂפִתוֹב בְּסִידוֹר "קוֹל יַעֲקֹב" לְהַרְהֵ"ק הַמְּקוּבְּל הַאֲלֹקִי מֵהַר"י קַאפִּיל (דף צב): "הִנֵּה כְּבָר נוֹדַע, כִּי פּוֹנֵת הַמְּצוֹת (הִיא שְׂ)בְעוֹבְדָא דְלִתְתָא אִיתְעַר עוֹבְדָא לְעִילָא (=הַתְּעוֹרְרוֹת לְמִטָּה גּוֹרֶמֶת לְהַתְּעוֹרְרוֹת לְמַעַלָּה). כִּי (ל)כָּל מְצוּהַ יֵשׁ... שְׂרַשׁ לְמַעַלָּה... וְכָל מְצוּהַ יֵשׁ לָהּ צִינּוֹר מִיּוֹחַד, אֲשֶׁר עַל-יָדוֹ מְשַׁפֵּיעַ זְעִיר אֲנַפִּין (=הַקַּב"ה) לְנוֹקְבָא (=לְשִׁכְנָה). וְהִנֵּה, מְצוֹת נִישׁוּאִין הִיא, כִּי חֲתָן וְכֶלֶה הוּא דוֹגְמַת זְעִיר אֲנַפִּין וְנוֹקְבָא (=הַקַּב"ה וְהַשְּׂכִינָה), שְׁהֶם מִמֶּשׁ חֲתָן וְכֶלֶה שֶׁל מַעַלָּה, כְּנוֹדַע. אִם כֵּן, הַמְּשַׁתְּדֵל לְהַכְנִיסָם (=אֶת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה) תַּחַת הַחוּפָּה, וְלִיחָדָם יַחַד, הָרִי הוּא מְעוֹרֵר יְחִוּד שְׁלָם... (בֵּין) זְעִיר אֲנַפִּין וְנוֹקְבָא (=הַקַּב"ה וְהַשְּׂכִינָה), וְפּוֹתַח (אֶת) כָּל הַצִּינּוֹרוֹת... לְכֵן זֹאת הַמְּצוּהַ (=הַכְּנַסַת חֲתָן וְכֶלֶה לְחוּפָּה) – אִין לָהּ שִׁיעוֹר, וְהִיא נִכְלָלַת בַּגְּמִילוֹת חֲסָדִים שְׂאִין לָהּ שִׁיעוֹר... וְלִכֵּן צָרִיךְ לְהִיזְהַר בּוֹהַ מְאֹד."

מִבּוֹאָר מְדַבְּרִיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַרְה"ק מֵהַר"י קַאפִּיל, כִּי עַל-יַדֵּי הַמְּצוֹת שְׂאִישׁ יִשְׂרָאֵל מְקִים נַעֲשֶׂה יְחִוּד בֵּין הַקַּב"ה לְבֵין הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שְׂאִנוּ אוֹמְרִים לְפָנֵי כָּל מְצוּהַ: "לְשֵׁם יְיָ חִוּד קוֹב"ה וְשִׁכְנֵתִיה". אֵלָּא, שְׂיִחִוּד זֶה הוּא יְחִוּד פְּרָטִי, הַשְּׂרִיף לְאוֹתָהּ מְצוּהַ בְּלִבָּד. אֲבָל, עַל-יַדֵּי יְחִוּד הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה נַעֲשֶׂה יְחִוּד פְּלָלִי שֶׁל הַקַּב"ה עִם הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה – הַנִּקְרָאִים חֲתָן וְכֶלֶה שֶׁל מַעַלָּה – דְּבָר שְׂפּוֹתַח אֶת כָּל צִינּוֹרוֹת הַשְּׁפַע לְעוֹלָם. (הַמְּשַׁךְ הַמְּאָמַר בְּהַרְחֵבָה בְּאַתֵּר "בְּנֵי צִיּוֹן") (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וְהָיוּ הַכְּרָבִים פְּרָשִׁי כְּנַפִּים לְמַעַלָּה סְכָכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַפְּפֶרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו... יְהִיוּ פְּנֵי הַכְּרָבִים"

שְׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (סוֹטָה יז): "(דְּרַשׁ) רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ – שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן". וּפְרַשׁ רַש"י, שְׂכּוֹנֵת רַבִּי עֲקִיבָא "שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן", הִיא שְׂשֵׁם יְה' בֵּינֵיהֶם – י' אֶצֶל אִישׁ ו-ה' אֶצֶל אִשָּׁה. וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין אֶת דְּקְדוּקַת הַמְּלִים דּוֹקָא "שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן", וְלֹא אָמַר הַכְּתוּב "שְׂכִינָה בְּתוֹכְכֶם"?

נִקְדִּים לְהִבִּיא מָה שְׂשִׁנּוּנוּ בַּגְּמָרָא (יוֹמָא גד'): "אָמַר רַב קְטִינָא: בְּשַׁעָה שְׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹלִין לְרַגְלִי, (הָיוּ) מְגַלְלִין (=מְגַלְלִין) לָהֶם אֶת הַפְּרָכָת, וּמְרַאִין לָהֶם אֶת הַכְּרוֹבִים (=דְּמוּת מְלָאָכִים עַל הַכְּפּוֹרֶת) שְׁהָיוּ מְעוֹרִין (=דְּבוּקִים) זֶה בָּזֶה, וְהָיוּ אוֹמְרִים לָהֶם, רְאוּ חִיבְתְּכֶם לְפָנֵי הַמְּקוֹם (=הַקַּב"ה), כְּחִיבַת זָכָר עִם נִקְבָּה."

הִנֵּה, מִבּוֹאָר מִזֶּה שְׂהַפְּרוּבִים (=הַמְּלָאָכִים) שְׁהָיוּ עַל הַכְּפּוֹרֶת הִיתָה לָהֶם צוּרַת זָכָר וְנִקְבָּה. וּמִכַּאֲן יֵשׁ לוֹמַר, שְׂהַפְּרוּבִים רוֹמְזִים עַל קְדוּשַׁת אִישׁ וְאִשָּׁה, הַנִּישְׂאִים וְהַדְּבוּקִים זֶה בָּזֶה, כְּמוֹ שְׂפִתוֹב: "עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד."

וְיֵשׁ לוֹמַר, שְׂלִכֵן דְּבַרְהַ הַשְּׂכִינָה דּוֹקָא מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוֹבִים, כְּמוֹ שְׂפִתוֹב: "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכְּפּוֹרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרָבִים אֲשֶׁר עַל אַרְוֹן הַעֲדַת", כְּדִי לְרַמּוֹז שְׂאֵם זָכוּ אִישׁ וְאִשָּׁה וְקָדְשׁוֹ אֶת עֲצָמָם, אִז "שְׂכִינָה (נְמִצָּאָה) בֵּינֵיהֶן".

וזהו שדיקו חז"ל בַּמֶּתֶק לְשׁוֹנִם: "אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ – שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן", דוֹקָא "בֵּינֵיהֶן" – לְרֵמוּז שְׁאֵם הֵם זָכוּ, הֵם מִמֶּשׁ כְּמִלְאָכִים/כְּרוּבִים, שֶׁהַשְּׂכִינָה מְדַבֶּרֶת מִבֵּין שְׁנֵיהֶם.

אוֹלָם, צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שְׂכָדֵי שֶׁתְּשֶׁרֶה שְׂכִינָה מִבֵּין שְׁנֵי "הַכְּרוּבִים" (=הֵם הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה), צְרִיכִים הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה לְקַיֵּם ג' תְּנָאִים:

א. "מְקֻשָּׁה תַעֲשֶׂה אֶתֶם מִשְׁנֵי קִצּוֹת הַכִּפְּרֹת", שִׁיְהִי הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה כִּ"מְקֻשָּׁה" אַחַת, דְּהֵינּוּ, צְמוּדִים וּדְבוּקִים כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם לְ"כִפְּרֹת"/לְתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. (הַכִּפְּרֹת הֵיטָה עַל אַרְוֹן הַבְּרִית, הַרֹמֵז לְתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה).

ב. "וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פְּרָשֵׁי כְּנָפִים לְמַעְלָה", כְּלוּמַר, שֶׁהָאִישׁ וְהָאִשָּׁה בְּכָל מַעֲשֵׂיהֶם, אֲפִילוּ הַגְּשָׁמִיִּים וְהַחֹמְרִיִּים יִהְיוּ "פְּרָשֵׁי כְּנָפִים לְמַעְלָה" – שֶׁתְּהִיָּה כּוֹנְנָם "לְמַעְלָה" – לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּלֹתֵי לֵה' לְבָדוּ.

ג. "וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו" – שִׁישְׁרוּר הַשְּׁלוֹם וְהָאֲחָדוּת בֵּינֵיהֶם, וְיִהְיוּ "אִישׁ אֶל אַחִיו" שִׁיְחִיו תְּמִיד בְּאַהֲבַת אַחִים מִמֶּשׁ, בְּלֵי שׁוֹם פִּירוּד וְחִילוּק.

וְאִז, רַק לְאַחַר שִׁיתְמַלְאוּ ג' הַתְּנָאִים הַלְלוּ (שְׁהָרִי, "וְהַחוּט הַמְשַׁלֵּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנְתַּק" קַהֲלַת ד' יב'), יִזְכּוּ לְהִשְׁרָאת **הַשְּׂכִינָה** בֵּינֵיהֶן, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וּדְבַרְתִּי אֵתְךָ מֵעַל הַכִּפְּרֹת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים אֲשֶׁר עַל אַרְוֹן הָעֵדוּת".

גַּם הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוֹשׁ אוֹמֵר (תְּרוּמָה), שֶׁבְּכַתּוֹב כָּאֵן: "וְעֲשִׂיתָ כִּפְּרֹת זֶהָב טְהוֹר אֲמָתִים וְחֻצֵי אַרְכָּה...וְעֲשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרוּבִים", רְמִזָּה לְנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עַל זִיווּג אִישׁ וְאִשָּׁה. הָא כִּיֻּצַּד?

הִנֵּה, בְּכַתּוֹב "וְעֲשִׂיתָ כִּפְּרֹת" בְּאֵה הַתּוֹרָה לְרֵמוּז שֶׁתְּשֶׂא אִשָּׁה, תּוֹכָה עַל-יְדֵי זֶה לְכַפְּרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חז"ל בִּירוֹשָׁלַיִם (בְּכּוּרִים פ"ג, ה"ג), שְׂמוּחֲלִין לְחַתֵּן בְּיוֹם חַתּוּנְתּוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו.

וּבְכַתּוֹב "זֶהָב טְהוֹר" רְמִזָּה הַתּוֹרָה, שִׁיְהִי כָּל מַעֲשֵׂיךְ לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּכַחֲנֵת "זֶהָב טְהוֹר", לְלֹא שׁוֹם סִיג, פָּגָם אוֹ פְּנִיָּה. וּבְכַתּוֹב "אֲמָתִים וְחֻצֵי אַרְכָּה" רְמִזָּה הַתּוֹרָה, שֶׁתְּשַׁתְּדֵל לְהַתְּנַהֵג בְּקְדוּשָׁה וּבִטְהָרָה, כְּדֵי שֶׁתּוֹכָה לְהִשְׁרָאת **הַשְּׂכִינָה** שְׁבִין אִישׁ וְאִשָּׁה כָּל יְמֵי חַיֵּיךְ. וְהַרְמִזוּ כָּאֵן, שֶׁהֵנָּה, בְּכָל אִמָּה יֵשׁ ו' (=6) טְפָחִים, וּמִכָּאֵן שֶׁ"אֲמָתִים וְחֻצֵי" הֵם 15 (=יה) טְפָחִים, לְרֵמוּז עַל הַשְּׂכִינָה יְה', הַשׁוֹרָה בֵּין אִישׁ וְאִשָּׁה, כְּאֲשֶׁר הֵם מְקִימִים כָּל אֵלוּ.

וּמִמְשִׁיךְ הַכְּתוֹב וְאוֹמֵר, שְׁאֵם תִּקְיָם אֶת כָּל אֱלֹהִים, תּוֹכָה לְ"וְעֲשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרוּבִים" – שֶׁתִּקְיָם מִצּוֹת פְּרוּ וּרְבוּ, זָכָר וּנְקֵבָה. (שְׁהָרִי כְּאֲמוֹר לְכְרוּבִים הָיוּ צוּרַת זָכָר וּנְקֵבָה). (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְהָס פְּרִידְמָן)

"וְעֲשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרוּבִים זֶהָב...מִשְׁנֵי קִצּוֹת הַכִּפְּרֹת"

עַל הַפְּסוּק הַנ"ל פֶּרֶשׁ רַש"י כֵּן: "כְּרוּבִים – דְּמוּת פְּרָצוֹף תֵּינּוּק לָהֶם". כְּלוּמַר, פְּנִיָּהֶם שֶׁל הַכְּרוּבִים הָיוּ דוּמִים לְפָנִים שֶׁל תֵּינּוּק. לְעוֹמֶת זֹאת, בְּפִרְשַׁת בְּרֵאשִׁית מוֹזְכָּרִים הַכְּרוּבִים כְּאֲשֶׁר גִּרְשׁ הָאָדָם הָרֵאשׁוֹן מִגֵּן עֵדֶן: "וַיִּשְׁכַּן מִקְדָּם לְגַן עֵדֶן אֶת הַכְּרוּבִים". וְשֵׁם מִפְּרֵשׁ רַש"י: "כְּרוּבִים" – מְלֹאכֵי חֲבָלָה.

וְנִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה: כִּיֻּצַּד יִתְכַּן שְׂאוֹתָה מְלָה, "כְּרוּבִים", מִשְׁמֶשֶׁת לְשִׁתִּי מִשְׁמַעוּיּוֹת סוֹתְרוֹת וּמְנוּגְדוֹת זֶה לְזֶה?

הָאֵם הַכְּרוּבִים הֵם כְּדְמוּת תֵּינּוּקוֹת, אוֹ חֲלִילָה כְּמִלְאָכֵי חֲבָלָה?

אֲלֹא, אוֹמְרִים חז"ל: אֲכֵן, הַכְּרוּבִים, דְּמוּת פְּרָצוֹף תֵּינּוּק הֵיטָה לָהֶם, וְהֵם מְסַמְּלִים אֶת הַיְלָדִים הַרְפִּים, אֲשֶׁר עֲתִידִם נִקְבָּע לְפִי הַקְּרָבָה שֶׁלָּהֶם לְאַרְוֹן הָעֵדוּת, הַמְּסַמֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְלָכֵן, אִם הַיְלָדִים מִתְּחַנְּכִים עַל בְּרַפֵּי הַתּוֹרָה – יֵשׁ לָהֶם דְּמוּת תֵּינּוּק, וּפְנִיָּהֶם מִפִּיקוֹת תּוֹם וְטוֹהָר. אֲךְ, חֲלִילָה, אִם הַיְלָדִים מִתְּרַחֲקִים מִדְּרֹךְ הַתּוֹרָה, אֲזִי הֵם עֲלוּלִים לְצַמּוֹת כְּמִלְאָכֵי חֲבָלָה.

"וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פְּרָשֵׁי כְּנָפִים לְמַעְלָה סִכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם...וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו"

רַבֵּי נֵתַן צְבִי פֶּרְנַקֵּל, הַסְּבֵא מְסֻלּוּבוּדְקָה, הֵיטָה מְשַׁתְּדֵל מְאֹד לְמְנוּעַ מְאֲשֶׁתּוֹ צַעַר וְטְרַחָה, וְהֵיטָה מוֹשִׁיט לָהּ עֲזָרָה בְּעִבּוּדְתָהּ, כְּכֹל יְכוּלָתּוֹ. לְמִרּוֹת יַחְסוּ הַמִּיּוּחָד לְאֲשֶׁתּוֹ, חֲשֵׁשׁ תְּמִיד שְׂמָא לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבָתּוֹ כְּלַפְיָהּ, וְהֵיטָה מְרַבֵּה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנָּה מְחִילָה וְסְלִיחָה. בְּעִיקָר הֵיטָה מְזַעְזַעַת פְּרִידָתּוֹ מִמֶּנָּה בְּעֶרְבַּ יוֹם הַכִּיפּוּרִים: לְפָנָי עוֹזְבוֹ אֶת הַבַּיִת, כְּדֵי לְלַכֵּת לְהַתְּפַלֵּל בִּישִׁיבָה, הֵיטָה מִתְּחַנֵּן לְפָנֶיהָ, שֶׁתְּסַלַּח לוֹ, שְׂמָא לֹא נִהְגַּ עִמָּה כְּשׁוֹרָה לְפִי עֲרָכָה וּכְבוֹדָה. וְלֹא הֵיטָה זֶה מִשְׁם, עַד שֶׁהֵיטָה אֲשֶׁתּוֹ אוֹמֶרֶת בְּפִה מְלֵא, שֶׁהִיא סוֹלַחַת לוֹ בְּכָל לֵיבָה...

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד הַדָּף מוֹקֵדֵשׁ לְרִפּוּאֵת הָאֲחִים: חיים מיכאל שלמה בן מיכל, ורפאל יצחק אייזיק בן מיכל.

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: תְּרוּמָה

"אֵל נָא רְפָא נָא (לָהֶם)..."

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:41

©

עֵרַב שַׁבַּת ל' שֶׁבַע תַּשְׁע"ד (31.1.14)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:51

(הוֹמָנִים לְפִי הָעִיר חִיפָה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם, וְאִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים קְרוּיִין אָדָם"

חז"ל הקדושים אומרים, שחדש אדר, שמזלו דגים, שיך למזלם של ישראל, כמו שמצינו בגמרא (עבודה זרה ג'): "אמר רב יהודה, אמר שמואל: מאי דכתיב (=מהי פונת הפתוב (חבוקק א')): 'ותעשה אדם כדגי הים...?' למה נמשלו בני אדם כדגי הים? לומר לה: מה דגים שבים, כיון שעולין ליבשה מיד מתים – אף בני אדם, כיון שפורשין מדברי תורה ומן המצוות מיד מתים".

וכך מצינו גם בברכתו של יעקב אבינו לפני פטירתו (בראשית מח, טז): "המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים... וידגו לרב בקרב הארץ", ופרש רש"י זצ"ל: "וידגו – פדגים, שפרים ורבים, ואין צין הרע שולטת בהם".

והדברים קשורים זה בזה. פי כאשר זוכרים ישראל שהם נמשלים לדגים, שאינם יכולים לחיות בלי מים, היא התורה הקדושה – אז גם הציין הרעה של צוררי ישראל לא יכולה לשלוט בהם.

ולכן גם משה רבנו, עליו השלום, נותן התורה, נולד בחדש אדר, שמזלו דגים, פי שרש נשמתו של משה רבנו הוא מהתורה. וכל חיותו היתה רק במים, שהיא התורה הקדושה, כמו שכתוב: "ותקרא שמו משה ותאמר פי מן המים משיתהו" – דהינו, שרש נשמתו של משה היה מן התורה, הנקראת מים.

על-פי זה נוכל להבין, מדוע נוהגים ומקפידים ישראל לאכול דגים בשבת. שכן, התורה הקדושה נתנה בשבת, ויום השבת הוא "יומא דאורייתא" (=יום התורה). לכן אנו אוכלים דגים בשבת, כדי להזכיר לכל שאנו נמשלים לדגים, שאין להם חיות, אלא רק במים, היא התורה הקדושה, שנמשלה למים. (ולכן, אפילו אלו שאין להם זמן ללמוד תורה כל השבוע, מוכרחים ללמוד תורה בשבת).

והנה, אומר המדרש (אסתר ז'): "כשנפל גורל המן באדר, אמר (המן): החדש הזה (הוא) מזל דגים, (ולכן) כשם שהדגים בולעין – כך אני בולע אותן (=את ישראל). אמר לו הקב"ה (להמן): רשע, (ה) דגים פעמים גבלעין, ופעמים בולעין".

מביאור מדרש זה אנו למדים, שהמן חשב שחדש אדר, שמזלו דגים, מרמוז על-כך שהוא יוכל לנצח את ישראל. בדיוק כמו הדגים הגדולים, הבולעים את הדגים הקטנים מהם. אולם, המן טעה בכך. שכן, מזל אדר (דגים) מרמוז דוקא על ניצחונם של ישראל, שנמשלו לדגים, שעיקר חיותם הוא המים-התורה. ואכן, דוקא באדר, שמזלו דגים, נחלו המן וכל שונאי ישראל מפלה מוחצת בזכות ישראל, שלא עזבו את מקום חיותם – את התורה הקדושה.

וזהו שאמר רבי שמעון בר יוחאי (יבמות סא'): "אתם קרויין אדם, ואין עובדי כוכבים קרויין אדם": אדם הוא ראשי תיבות מזל אדר דגים. אם איש ישראל זוכר שמזל ישראל הוא דגים, והוא נמשל לדג שאין לו חיות, אלא רק במים, היא התורה הקדושה – אז הוא נקרא אדם, וכל עוד הוא "שוחה" בתוך "המים", היא התורה הקדושה, אף אחד לא יוכל להרע ולפגוע בו, שכן, התורה מצילה ומגינה עליו מכל משמר. על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש" (כה' ב')

כאשר נתבונן ביצור הנפלא שברא הקב"ה, המובחר בכל הבריאה והמובחר בכל היצורים, ה"אדם" – נראה שהקב"ה ברא אותו עם שלושה כוחות מופלאים ומרכזיים, והם: המחשבה, הרצון והמעשה. ואמרו חז"ל: שלושת הכוחות הללו, משפנם ומקומם בשלושה איברים ראשיים באדם: מוח, לב, כבד – ראשי תיבות של "מלך". ועוד גילו לנו המקובלים, ובראשם האר"י הקדוש זצ"ל, כי שלושת הכוחות הללו – מחשבה, רצון ומעשה,

שְׁמִקוֹרֵם כְּאִמּוֹר בְּשִׁלּוּשֵׁת רֵאשֵׁי הָאֵיבָרִים, מִחַ, לֵב, וּכְבֵד – הֵם בְּעֵצֶם שְׁלֹשֶׁת חֲלָקֵי הַנֶּפֶשׁ: נֶפֶשׁ, רִיחַ וּנְשָׁמָה. כִּי כַח הַמַּחְשָׁבָה שְׁבָאֲדָם, שֶׁהִיא הַתְּבוּנָה הָאֱלֹקִית, נִקְרָאת "נְשָׁמָה", וּמִקוּמָהּ בְּמַח. וְכַח הַרְצוֹן שְׁבָאֲדָם, הַמֵּתְעוֹרֵר עַל-יְדֵי הַתְּפַעְלוּת וְהַתְּרַגְּשׁוּת, נִקְרָא "רִיחַ", וּמִקוּם מְשַׁכְּנָהּ הוּא בְּלֵב. וְאוֹתוֹ כַּח שְׁבָאֲדָם, הַפּוֹעֵל דְּרָךְ כָּל אֵיבָרֵי הַגּוּף, נִקְרָא בְּשֵׁם "נֶפֶשׁ", אֲשֶׁר מִקוּמָהּ בְּכַבֵּד, הַמְּטַהֵר אֶת הַדָּם, וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר (דְּבָרִים יב', כג'): "כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ".

וְהִנֵּה אָמְרוּ חו"ל, שֶׁתְּכַלִּית בְּרִיאַת הָאָדָם הִיא, שֶׁהַנְּשָׁמָה, שֶׁהִיא כְּלָה טוֹב, וְהַנְּמִצָּאת בְּמַח, תְּשְׁלוֹט עַל הַרְצוֹן שְׁבָלֵב. וְעַל-יְדֵי זֶה יְעוֹרֵר הַרְצוֹן שְׁבָלֵב אֶת הַפְּעוּלָה שֶׁבְּנֶפֶשׁ לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת. וְאִזּוֹ סֹדֵר פְּעוּלַת הָאָדָם יִהְיֶה כְּרֵאוֹי, מְלַמְעָלָה לְמַטָּה (=כְּפִי סֹדֵר הָאֵיבָרִים בַּגּוּף): "מִלְּךָ" – מִחַ, לֵב, כְּבֵד. אוּלָּם אִם לֹא כֵן הַדְּבַר, וְהַסֹּדֵר יִהְיֶה הַפּוּךְ (מְלַמְטָה לְמַעְלָה), כְּלוֹמֵר שֶׁהַנֶּפֶשׁ הַבְּהִמִית תְּשְׁלוֹט עַל הַרְצוֹן שְׁבָלֵב, לְעוֹרֵר אוֹתוֹ לְהִשְׁתַּוְּקֵק לְתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּי אִזּוֹ לֹא רַק שִׁיתְּגַבְּרוּ הֵם (=הַנֶּפֶשׁ וְהָרוּחַ) בְּכּוֹחֵם עַל הַנְּשָׁמָה שְׁבַמַּח, אֲלָא עוֹד יִכְפוּ עַל הַמַּחְשָׁבָה לְשִׁקוּל וּלְחַפֵּשׂ כָּל מִינֵי עֲצוֹת וּדְרָכִים, אִיךְ לְמַלֵּא אֶת תַּאֲוֹת הַגּוּף. וְאִזּוֹ הַסֹּדֵר הוּא הַפּוּךְ: "כָּלָם" – כְּבֵד, לֵב, מִחַ. דְּהִינּוּ, הַנֶּפֶשׁ שֶׁנִּמְצָאת בְּכַבֵּד, מְשַׁפִּיעָה וְשׁוֹלֵטת עַל הַרְצוֹן שְׁבָלֵב, וּשְׁנִיחָם יַחַד שׁוֹלְטִים עַל הַנְּשָׁמָה שְׁבַמַּח.

וְזֶהוּ מָה שֶׁרָצָה בְּלַעַם הַרְשָׁע לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה אַחַת – "כָּלָם", דְּהִינּוּ שִׁיחָהּ הַסֹּדֵר אֲצֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל "כָּלָם" – כְּבֵד, לֵב, מִחַ – שֶׁהַנֶּפֶשׁ הַבְּהִמִית, בְּיַחַד עִם הַלֵּב, יִשְׁלְטוּ עַל הַנְּשָׁמָה הָאֱלֹקִית לְמַלְאוֹת אֶת תַּאֲוֹת הַגּוּף. וְהִנֵּה, הַרוּצָה לְזַפֵּךְ בַּגּוּפוֹ גַם אֶת הַלֵּב וְגַם אֶת הַכְּבֵד, דְּהִינּוּ אֶת הָרוּחַ וְהַנֶּפֶשׁ, יִתֵּן צְדָקָה בְּכָל כּוֹחוֹ, כְּפִי שְׁצוּתָהּ הַתּוֹרָה: "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ". וְאָמְרוּ חו"ל, שֶׁתְּכַלִּית עֲבוֹדַת הָאָדָם הִיא שִׁיתֵּן תְּרוּמָה לַה', בְּבַחֲיַנַּת "כָּל" – רֵאשֵׁי תִיבוֹת: כְּבֵד לֵב. דְּהִינּוּ, לֹא רַק הַמַּח (מִשְׁכַּן הַנְּשָׁמָה הַטְּהוֹרָה), יִתְּאוּהָ לְעֲבוֹדַת ה', אֲלָא גַם הַכְּבֵד (מִשְׁכַּן הַנֶּפֶשׁ) וְהַלֵּב (מִשְׁכַּן הָרוּחַ) יִתְּאוּ לְעֲבוֹדַת ה'. וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ". "כָּל" – רֵאשֵׁי תִיבוֹת "כְּבֵד לֵב", כְּדֵי שְׁגַם הֵם יִתְּאוּ לְעֲבוֹדַת ה', וְעַל-יְדֵי כֵךְ, כְּשֶׁהָאָדָם נוֹתֵן תְּרוּמָה/צְדָקָה מִכֶּסֶף שֶׁהָרוּחַ עַל-יְדֵי עֲמָל כָּל גּוּפוֹ, כְּתוֹצָאָה מִכֶּךְ מְזוֹדֵכֵךְ כָּל הַגּוּף וְנִהְפֵךְ לְרוּחָנִי, עַד שְׁגַם הַכְּבֵד וְהַלֵּב מִשְׁתַּוְּקִים לְעֲבוֹדַת ה'. (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַ"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה"

הַאֲדַמוּ"ר רַבִּי מִנְחֵם קֵאלִישׁ מֵאֲמִשְׁנוּב הַשְּׂפִים פְּעַם לְפַתְחוֹ שֶׁל גְּבִיר גְּדוֹל, כְּדֵי לְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו שִׁיתְּמוּךְ בְּאֶחָד מִקְרוּבֵיו(=שֶׁל הַגְּבִיר), שֶׁהִיָּה חַי בְּדוֹחֵק רַב, וְהִיָּה מְטַפֵּל בְּמִשְׁפָּחָה גְּדוֹלָה. אִךְ אוֹתוֹ גְּבִיר לֹא הָיָה מְגַדִּיבֵי הַלֵּב, וְנִסָּה לְהַתְּחַמֵּק מִמִּילוּי בְּקִשְׁתֵּי הַרְבִּי, בְּטַעֲנָה שְׁאוֹתוֹ עָנִי אֵינוֹ אֲלָא קְרוֹב-רְחוֹק שְׁלוֹ, וְכַמְעַט שְׁאִינוֹ מִכִּירוֹ. אָמַר רַבִּי מִנְחֵם לְאוֹתוֹ הַגְּבִיר: 'הָאֵם אַתָּה מִתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם שְׁחֵרִית, מִנְחָה וְעֵרְבִית?' – 'מָה הַשְּׂאֵלָה כָּאן?' – קָרָא הַגְּבִיר בְּנִימָה שֶׁל תְּרַעוּמַת – 'כְּלוּם חָשׂוּד אָנִי בְּעֵינֵי הַרְבִּי, שְׁאִינִי מְקַפֵּיד עַל תְּפִילוֹת הַיּוֹם?' – 'אִם אֲמַנֵּם אַתָּה מִתְּפַלֵּל בְּקֵר וְעֵרֵב, שְׁמָא תֵאֱמַר לִי אִיךְ פּוֹתַחַת הַבְּרָכָה הַרְאִשׁוֹנָה שֶׁל תְּפִילַת "שְׁמוֹנֶה עָשָׂר"?' 'כִּידוּעַ לְכָל' – הִשִּׁיב הַגְּבִיר בְּחֶסֶר סוּבְלָנוּת מוּפְגָן – 'פּוֹתַחַת תְּפִילַת "שְׁמוֹנֶה עָשָׂר" בְּהַזְכָּרַת הָאֲבוֹת: "אֱלֹקֵי אֲבֹרָהּם, אֱלֹקֵי יִצְחָק, וְאֱלֹקֵי יַעֲקֹב"' – וּמִתִּי חָיו אֲבוֹת אֵלּוּ, שְׁאֵתָהּ וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל מְזַכִּירִים שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם?' – שְׂאֵל הַרְבִּי. 'כִּידוּעַ, חָיו אֲבוֹת אֵלּוּ לְפָנַי אֲלֵפֵי שָׁנִים' – הִשִּׁיב הַגְּבִיר הַמוּפְתָע לְשְׂאֵלַת הַרְבִּי. 'יָפָה אָמַרְתָּ "לְפָנַי אֲלֵפֵי שָׁנִים"' – קָרָא רַבִּי מִנְחֵם בְּהֵרֵמַת קוֹל – 'וּבְכָל זֹאת אַתָּה מְזַכֵּר אֶת הָאֲבוֹת הָאֵלֶּה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם, וּבּוֹכּוֹתֶם שֶׁל קְרוּבִים-רְחוֹקִים אֵלּוּ, מְלַפְנֵי אֲלֵפֵי שָׁנִים, אַתָּה רוּצָה לְהוֹשִׁיעַ מֵאֵת בּוֹרָא עוֹלָם. וּבְשַׁעֲהָ שְׁאֵנִי בָּא אֵלֶיךָ לְבַקֵּשׁ תְּמִיכָה וְסַעֵד בְּשִׁבִיל קְרוֹב מִשְׁפָּחָה שְׁלֵךְ, שֶׁהוּא חַי וְקַיִם – אַתָּה מַעֲזוֹ לְטַעוֹן, שְׁאִין הוּא אֲלָא "קְרוֹב-רְחוֹק"?' דְּבָרָיו הַנוֹקְבִים שֶׁל הַאֲדַמוּ"ר הִסְעִירוּ אֶת רוּחוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַגְּבִיר, וְהִלָּה קִבֵּל עָלָיו לְתַמּוּךְ בְּקִבְעוֹת בְּקְרוּבוֹ הָעָנִי וּבְבָנָי בֵּיתוֹ.

נָא לְשָׁמוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!